



RADØY
den grønne øya

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og nærmiljø (2016-2026)

- ALLE I AKTIVITET!



Høringsutkast desember 2015

1 Forord

Tidene har endra seg. For dei fleste av oss er ikkje kvardagen lenger lagt opp slik at me gjennom arbeid og fritid får den viktige, fysiske aktiviteten i det omfanget me veit at me treng. Sjølv om det dei siste tiåra har vore ein auke i andelen av befolkninga som trener og mosjonerer, har samfunnet utvikla seg slik at fysisk belastning og aktivitetsnivå både på arbeid, ved transport og i fritida har gått ned. Dette skuldast mellom anna aukande bruk av bil som erstatning for å gå eller å sykla, meir stillesittande arbeid, samt ei generell utvikling i tilgang til hjelpemiddel som gjer kvardagen mindre fysisk krevjande. I dag er det å vera i fysisk aktivitet noko ein i større grad må velja aktivt, men ein kan like gjerne velja å la vera.

Aukande inaktivitet i store deler av befolkninga er blant dei største helseutfordringane i framtida. Å vera fysisk aktiv i kvardagen t.d. gjennom idrett og friluftsliv er altså ikkje berre ein verdi i seg sjølv, men har også stor nytteverdi i eit folkehelseperspektiv. Planen du no les har som føremål å leggja til rette for at flest mogleg er fysisk aktive i kvardagen. Det skal vera lett å velja å vera fysisk aktiv i Radøy kommune.

Dei aller fleste former for fysisk aktivitet bidreg positivt for folkehelsa, og det er derfor viktig at tilrettelegginga har breidde og inkluderer tilbod for alle. Fokus bør ikkje berre vere på tradisjonell anleggsutbygging, men vel så mykje på å leggja til rette for den spontane og uorganiserte aktiviteten i nærområdet. Enkle og mindre kostnads-krevjande tiltak er også viktige bidrag. Gjennom å ta vare på «hundremeterskogen» som ungane leiker i etter skuletid, legge til rette for turgåing i nærområde der folk bur eller gjennom å rettleie og hjelpe lag og organisasjonar som har ønskjer og draumar om å realisere idrettsanlegg og anna, kan kommunen spela ei viktig rolle for å få befolkninga meir aktiv.

Men samstundes som visjonane er store og ønskja for framtida er mange, set den kommunale økonomien også klare begrensingar. Vanskelege prioriteringar må gjerast, og målet er at denne planen skal gi eit godt grunnlag for dette viktige prioriteringsarbeidet.

Planen er utarbeidd etter Kulturdepartementet sin rettleiar – *Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet* (revidert utgåve 2014), og er ein føresetnad for tildeling av spelemidlar.

Manger, desember 2015

Innholdsliste

Innholdsliste	2
0 Samandrag	5
1 Innleiing	6
1.1 Føremålet med planen	6
1.2 Premissar for planen	6
1.3 Planprosessen.....	7
2 Rammer og overordna føringar	8
2.1 Lover og forskrifter	8
2.2 Statlege føringar	9
2.3 Regionale planar	10
2.4 Kommunale planar	11
3 Resultatvurdering av førre plan	13
3.1 Målsetjingar og strategiar i førre plan.....	13
3.2 Status etter planperioden - resultatvurdering	13
4 Utfordringar og utviklingstrekk	15
4.1 Demografi.....	15
4.2 Folkehelse.....	16
4.3 Medlemsutvikling i idrettslaga	17
4.4 Anleggsdekning	19
4.5 Forvaltning, drift og vedlikehald.....	19
4.5.1 Idrettsanlegg.....	19
4.5.2 Nærmiljøanlegg	21
4.5.3 Friluftsliv	21
4.6 Samarbeid og medverknad	21
5 Anleggs- og aktivitetsstatus.....	23
5.1 Idrettsanlegg.....	23
5.1.1 Fotball.....	23
5.1.2 Turn og trampett	23
5.1.3 Friidrett.....	23
5.1.4 Basketball	23
5.1.5 Volleyball	24

5.1.6 Symjing	24
5.1.7 Bordtennis	24
5.1.8 Skyting	24
5.1.9 Handball.....	25
5.1.10 Orientering	25
5.1.11 Dykking	25
5.1.12 Sykkel/BMX.....	25
5.1.13 Motor/trial.....	25
5.1.14 Hestesport	26
5.1.15 Anna.....	26
5.2 Natur- og friluftsanlegg	26
5.2.1 Friluftsområde	26
5.2.2 Turstiar, - løyper og -vegar	27
5.2.3 Badeplassar	28
5.2.4 Fiskeplassar.....	29
5.2.5 Padling og roing.....	29
5.3 Nærmiljøanlegg og aktivitetsområde.....	29
5.3.1 Ballbingar	29
5.3.2 Klatreanlegg.....	30
5.3.3 Sandvolleyballbane.....	30
5.3.4 Andre nærmiljøanlegg.....	30
5.4 Analyse av behov.....	30
6 Mål og strategiar	31
6.1 Overordna målsettingar	31
6.2 Delmål.....	31
6.2.1 Aktivitet	31
6.2.2 Anlegg.....	32
7. Handlings- og langtidsprogram	34
7.1 Prioritert handlingsprogram ordinære anlegg 2016-2019.....	34
7.2 Prioritert handlingsprogram nærmiljøanlegg 2015-2018	35
7.3 Langtidsprogram 2016-2028, ikkje prioritert	36
7.4 Handlingsplan for aktivitet	36
Årlege aktivitetar/tiltak	37
8 Litteratur og referansar	38

Vedlegg 1 – Kart	40
Vedlegg 2 – Oversikt over anlegg	45
Vedlegg 3 - Evaluering av anleggsutbygginga 2008-2015	47
Vedlegg 4 – Lag og organisasjoner	50
Vedlegg 5 - Klargjering av omgrep	51

0 Samandrag

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og nærmiljø er ein tematisk plan som har status som kommunedelplan med heimel i plan- og bygningslova § 11-1. Planen skal vera eit styringsverktøy for politikarar og administrasjonen i kommunen, og danna grunnlag for prioriteringar og strategiar innanfor fagfeltet. Gjennom prioriteringane i planen ønskjer kommunen å leggja til rette for auka fysisk aktivitet, og stimulera til betre helse og trivsel hos innbyggjarane i kommunen.

Planen evaluerer resultatet etter førre plan, presenterer ein del utfordringar og utviklingstrekk og viser status for anlegg og aktivitetar i kommunen i dag. På dette grunnlaget stakar planen ut kurs for vidare satsing på anleggsutbygging og aktivitetstiltak for å få folk fysisk aktive. Ein slik plan er ein føresetnad for å kunna søkja spelemlidar.

Visjonen for planen er «*Alle i aktivitet*», og dannar grunnlaget for planen sine to hovudmål:

1. *Radøy kommune skal bidra til auka fysisk aktivitet for innbyggjarane i kommunen.*
2. *Radøy kommune skal leggja til rette for gode anlegg og område for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.*

Det er vidare skissert fleire delmål som byggjer opp under hovudmåla. Planen presenterer strategiar og fordelar ansvar for dei planlagde tiltaka. Planen skal også bidra til betre kommunikasjon, styrka samarbeid og ei klarare ansvarsfordeling mellom kommunen, idrettsrådet og lag og organisasjonar. Idrettslaga og andre frivillige organisasjonar er viktige samarbeidspartar når det gjeld gjennomføringa av tiltaka. Dette gjeld både utbygging av anlegg og det å skapa aktivitetar i nye og eksisterande anlegg.

Handlingsprogram for perioden 2015-2018, og langtidsprogram fram til 2025 er styrande for prioriteringar i planperioden, men både handlingsprogrammet og langtidsprogrammet skal rullerast årleg.

Planen peikar på viktige utfordringar og utviklingstrekk som til dømes: :

1. Auka folketal og stadig fleire eldre
2. Inaktivitet er eit folkehelseproblem
3. Fråfall av ungdomar i idrettslaga
4. Samarbeid og medverknad
5. Anleggsdekning
6. Forvaltning og drift

1 Innleiing

Også for Radøysamfunnet vil fysisk inaktivitet vera ei av dei største helseutfordringane i framtida. Meir fysisk aktivitet i kvardagen vil såleis vera eitt av tiltaka med størst positiv effekt på folkehelsa. Regelmessig aktivitet og trening kan ikkje berre førebyggja, men også kurera og redusera ei rekkje sjukdommar og helseplager. Å auke den fysiske aktiviteten i befolkninga vil derfor potensielt kunne spara samfunnet for store kostnader. Å leggja til rette for idrett og fysisk aktivitet vert i stadig større grad sett på som ei investering i betre folkehelse, - gjennom å førebygga meir og reparera mindre.

Ulike behov, føresetnader og interesser gjer det naudsynt å leggja til rette for breidde og variasjon i aktivitetstilbodet. Helse vert skapt der folk bur, og kvardagslivets arenaer bør verta prioritert dersom ein ønskjer fleire i aktivitet. Radøy, den grønne øya, har med sin flotte natur, etablerte anlegg og sitt sterke organisasjonsliv eit godt utgangspunkt for å leggja til rette for «*alle i aktivitet*». Samspelet med lag, organisasjonar og andre frivillige er også avgjerande for å lukkast.

1.1 Føremålet med planen

Gjennom prioriteringane i planen ønskjer kommunen å leggje til rette for auka fysisk aktivitet, og stimulera til betre helse og trivsel hos innbyggjarane i kommunen. Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og nærmiljø skal vera kommunen sitt styringsdokument i dette arbeidet, og dannar grunnlag for ei langsiktig utvikling av anlegg for idrett og fysisk aktivitet inkludert friluftsliv i Radøy kommune. Planen gjev også viktige innspel ved revisjon og utarbeiding av andre kommunale planar, og i arbeidet med økonomiplanen.

Sidan 1994 har det også vore eit statleg krav at kommunane skulle utarbeida ein tematisk plan for idrett og friluftsliv i samsvar med plan- og bygningslova. Kommunedelplanen vil derfor danna grunnlag for å søkja spelemidlar til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. Planen skal også bidra til betre kommunikasjon, styrka samarbeid og ei klarare ansvarsfordeling mellom kommunen, idrettsrådet og idrettslaga. Det er også eit føremål å oppdatera planen for å sikra at nye sentrale føringar, samfunnsendringar og endra behov blir teke inn. Det er viktig å få eit planverktøy som speglar dagens situasjon, behov og ynskje for framtida.

1.2 Premissar for planen

Planen, som har fått tittelen *Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv (2016-2026)*, er ein tematisk plan med status som kommunedelplan. Planen er prioritert i Kommunal planstrategi for Radøy 2012-2016, og planarbeidet skjer etter føresegnene i plan- og bygningslova.

Planen er utan juridisk bindande verknad når det gjeld arealdisponeringar. I den grad det er naudsynt vil ein i dette planarbeidet kunne gje tilrådingar om arealdisponeringar til kommuneplanen sin arealdel. Kommunedelplanen skal ha ein handlingsdel som syner korleis planen skal følgjast opp, og denne skal reviderast årleg.

For at planen skal vera eit reelt styringsverktøy, er det teke omsyn til at:

- planen skal vera realistisk i høve økonomi og ressursbruk.
- behov skal vera vurdert ut frå forventa aktivitetsutvikling og etterspurnad i kommunen.
- det skal vera ein open planprosess med rom for medverknad.

- planen skal ha fokus på fysisk aktivitet, irekna friluftsliv

1.3 Planprosessen

Planprosessen starta opp i 2012. Formannskapet vedtok oppstart og la planprogrammet ut på høyring 15. mars 2012 med høyringsfrist 15. mai 2012. Av ulike årsaker stoppa arbeidet med planprogrammet opp, men 20. februar 2014 vart planprogrammet vedtatt i formannskapet.

Det har vore sett ned ei administrativ arbeidsgruppe som har hatt ansvar for gjennomføring av planarbeidet. Frå administrasjonen har følgjande vore med heile eller deler av planprosessen: Lisbeth Alvær, Lin Tove Thomassen, Katarina Birkeland, Kjersti Flatråker, Odd Matre, Leif Taule og Bente K. Hervik. I tillegg har Bjørn Ove Myking representert Radøy idrettsråd i arbeidsgruppa. Formannskapet har vore styringsgruppe for planarbeidet. Ungdomsrådet, eldrerådet og råd for menneske med nedsett funksjonsevne har vore referansegruppe.

Det vart invitert til bygdemøte på Sæbø skule 9. mai 2014, og om lag 30 representantar frå idrettslag og nærmiljø stilte. Fylkesidrettsjef Britt Karin Spjeld informerte om planprosessen, og det kom fleire interessante innspel til planarbeidet. Invitasjon til folkemøtet vart annonsert både i lokalaviser og på kommunen si nettside.

Kommunen sine tenesteleiarar, råd for menneske med nedsett funksjonsevne og eldrerådet, er inviterte spesielt til å koma med innspel. Planarbeidet er presentert for Frivilligsentralen, og Ungdomsrådet har hatt saka til handsaming. Det er også gjennomført barnetråkkregistrering ved Manger skule og Hordabø skule. I samband med eit prosjekt om kartlegging av friluftsområde har ein undersøkt skulane og barnehagane sin bruk av nærområda spesielt, og innbyggjarar sin bruk av friluftsområde generelt. Løpet av planperioden er det kome inn fleire innspel, som er vurderte i løpet av planprosessen.

2 Rammer og overordna føringar

Rammene for kommunedelplanen kjem frå ulike nivå. På nasjonalt nivå gjeld lover og forskrifter, samt føringar i mellom anna rundskriv, rikspolitiske retningslinjer og stortingsmeldingar m.m. Det er også utarbeidd ein rettleiar for kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet – sist revidert av Kulturdepartementet i 2014. På regionalt nivå er særleg *PREMISS: KULTUR. Regional kulturplan for Hordaland 2015–2025* førande. Kommunen har sjølv eigne vedtekne mål og planar, blant anna i samfunnsdelen i kommuneplanen. Dei viktigaste dokumenta som danner rammer og føringar for denne planen, er kort referert i dette kapittelet.

2.1 Lover og forskrifter

I det følgjande er det gjort ein kortfatta gjennomgang av dei lovene og retningslinjene som er mest relatert til planen.

Lov om planlegging og byggesakshandsaming av 27. juni 2008 forankrar folkehelsearbeidet i plan- og styringsdokument. All planlegging etter denne lova skal fremja befolkninga si helse og motverka sosiale helseforskjellar.

Lov om pengespill m.v av 28. august 1992 seier mellom anna korleis overskotet i frå speleverksemdene skal fordelast mellom idrettsføremål, kulturføremål og samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar.

Diskriminerings- og tilgjengelegghetsloven av 21. juni 2013 som har som føremål å fremja likestilling og likeverd. Ein skal sikra alle, uavhengig av funksjonsevne, like moglegheiter og rettar til samfunnsdeltaking. Ingen skal i dagleglivet oppleve å bli diskriminert på bakgrunn av nedsett funksjonsevne, og det er derfor krav til universell utforming i offentlege bygg og anlegg.

Lov om folkehelsearbeid av 24. juni 2011 har som formål å bidra til ei samfunnsutvikling som fremjar folkehelse og utjamnar sosiale helseforskjellar. Folkehelsearbeidet skal fremja helsa til innbyggjarane, trivsel, gode sosiale og miljømessige tilhøve og bidra til å førebyggja sjukdom, skade og lidning. Lova skal sikra at offentlege styresmakter set i verk tiltak og samordnar si verksemd innan folkehelsearbeidet på ein forsvarleg måte.

Forskrift til opplæringslova slår fast at elevar på 5.-7. årstrinn skal jamleg ha fysisk aktivitet utanom kroppsøvfaget. Til saman skal dette utgjera 76 timar innanfor 5.-7. årstrinn. Den fysiske aktiviteten skal tilretteleggast slik at alle elevar, utan omsyn til funksjonsnivå, kan oppleve glede, meistring, fellesskap og variasjon i skuledagen.

Lov om barnehager av 17. juni 2005 seier at «*barnehagen skal gi barn muligheiter for leik, livsutfalding og meiningsfylte opplevingar og aktiviteter. Barnehagen skal og ha ein helsefremjande og ein førebyggjande funksjon, og bidra til å utjamne sosiale skilnader.*»

Lov om friluftslivet av 28. juni 1957 har som føremål å verna friluftslivet sitt naturgrunnlag og sikra ålmenta sin rett til ferdsel, opphald i naturen, slik at mogelegheita til å utøva friluftsliv som ei helsefremjande, trivselskapande og miljøvenleg fritidsaktivitet vert bevart og fremja. Allemannsretten, som gjer alle rett til fri ferdsel til fots og på ski i utmark, er heimla i friluftslova

Lov om forvaltning av naturens mangfold av 1. juli 2009

Føremålet med lova er naturen og den sin biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosessar vert teke vare på ved berekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for mennesket si verksemd, kultur, helse og trivsel, no og i framtida.

2.2 Statlege føringar

Statlege føringar som vert refererte til i dette kapittelet synleggjer dei overordna rammene for idrettspolitik, folkehelse, arealavsetting og tilrettelegging for fysisk aktivitet i kommunal sektor.

St.meld. nr. 14 (1999-2000), «Idrettslivet i endring» framhevar idrett og fysisk aktivitet for alle utheva som den overordna visjonen for statleg idrettspolitik. Ikkje berre organisert idrett har rett til offentleg støtte, men at alle skal få høve til å driva idrett og fysisk aktivitet tilpassa den lokale aktivitetsprofilen. Barn og unge er primære målgrupper.

Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009, «Sammen for fysisk aktivitet» framhevar kor viktig fysisk aktivitet er for befolkninga si helse og trivsel. Auka fysisk aktivitet skal bli nådd gjennom ein samla strategi som omfattar tiltak på fleire samfunnsområde og arena - i barnehage, skule, arbeidsplass, transport, nærmiljø og fritid.

St.meld. nr. 26 (2011-2012) «Den norske idrettsmodellen» slår fast at staten sitt overordna mål med idrettspolitikken kan samanfattast i visjonen idrett og fysisk aktivitet for alle. Dette betyr at staten skal leggja til rette for at alle som ønskjer det skal ha muligheit til å driva idrett og fysisk aktivitet. Prioriterte målgrupper er barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år), personer med nedsett funksjonsevne og inaktive. I eit vidare perspektiv handlar idrett og om sosiale fellesskap, om gode oppvekstvilkår og om god helse, element som er verdifulle både for den einskilde og for samfunnet som heilskap. Stortingsmeldinga legg mellom anna opp til ei auka satsing på eigenorganisert fysisk aktivitet.

Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv - «En satsing på friluftsliv i hverdagen» ; 2014-2020 inneheld både konkrete tiltak og føringar og retningsliner for staten sitt vidare arbeid med friluftslivet i åra fram mot 2020. Målet for den statlege friluftspolitikken er at flest mogleg av befolkninga utøver friluftsliv, uavhengig av alder, kjønn, bustad, etnisk bakgrunn og fysiske føresetnader. Strategien peikar ut målgruppa barn, unge, personer som er lite fysisk aktive, personer med innvandrarbakgrunn og personer med nedsett funksjonsevne som prioritert målgruppe i statens arbeid med friluftsliv. Strategien legg også føringar om at friluftsliv i og ved byar og tettstader skal prioriterast i det statlege friluftslivsarbeidet i åra som kjem.

Den statlege friluftslivspolitikken har fire nasjonale mål:

- Det skal vera mogleg for alle å driva friluftsliv som helsefremjande, trivselsskapande og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles.
- Område av verdi for friluftslivet skal sikrast og forvaltast slik at naturgrunnlaget vert tatt vare på.
- Allemannsretten skal haldast i hevd.
- Planlegging i kommunar, fylke og regionar skal medverka til å fremja eit aktivt friluftsliv og skapa helsefremjande, trivselsskapande og miljøvenlege nærmiljø

Stortingsmelding nr. 47 (2008-2009), «Samhandlingsreforma» legg stor vekt på førebyggingsarbeidet, og at ein skal førebyggja framfor å reparera. Stortingsmeldinga slår fast at

trenden i dag er eit generelt lågare fysisk aktivitetsnivå på fritida, på arbeid, skule og ved transport enn tidlegare. Personar som har eit lågt fysisk aktivitetsnivå, har ein stor risiko for å pådra seg sjukdom eller nedsett funksjonsnivå samanlikna med personar som er fysisk aktive.

St.meld. 34 (2012–2013) «God helse – felles ansvar» (folkehelsemeldinga) representerer nasjonale styresmakter si oppfølging av føringane i folkehelselova. Utgangspunktet for folkehelsepolitikken er at helse ikkje berre er fråvær av sjukdom, men også inkluderer overskot, trivsel og velvære.

Av folkehelsemeldinga går det fram at:

- det skal leggjast fram ein strategi for eit aktivt friluftsliv som skal leggja til rette for friluftsliv for alle og friluftsliv i nærmiljøet ,
- bidra til at friluftsområda i heile landet vert kartlagt og verdsatt,
- vidareføra og vidareutvikla ordninga med statleg sikring og tilrettelegging av særleg viktige friluftsområde, der friluftsområde i nærmiljøet vert prioritert
- leggja meir vekt på å forhindra nedbygging av lokale «100-meterskoger» og andre viktige naturområde for ferdsel og friluftsliv i nærleiken av buområde.

Det skal spesielt leggjast vekt på tiltak retta mot barn og unge

St.meld. nr 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen: Mestring og muligheter har som mål å styrkja det førebyggjande helsearbeidet. Det er tre nye innsatsområde i planen: 1) Psykisk helse skal få ein større plass i folkehelsearbeidet, 2) det skal verta lettare å ta helsevenlege val og 3) det skal utviklast ein ny og moderne eldrepolitikk som rettar merksemda mot betydinga av aktiv aldring. Meldinga seier også at ein skal styrka innsatsen retta mot born og unge og sørgja for ei brei, tverrsektoriell satsing på folkehelse.

Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder syner at statleg medverknad til sikring og tilrettelegging av viktige område og ferdselsårer for friluftsliv er viktige verkemiddel for å nå dei nasjonale måla for å fremja friluftsliv. Det overordna målet er at statleg sikring av friluftslivsområde skal generera mest mogleg friluftslivsaktivitet.

St.meld. 26 (2006-2007) «Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand» tek opp viktige punkt som arealpolitikk, barn og unges oppvekstmiljø og forhold knytt til friluftsliv. Relevant for planen er strategi for å sikra areal for friluftsutøving og sikre vilkår for utøving av allemannsretten.

Nasjonal transportplan 2010 – 2019 Her kjem mellom anna føringar for sykkelstrategien i Noreg fram. Stortinget prioriterer bygging av gang- og sykkelvegar gjennom Nasjonal Transportplan.

2.3 Regionale planar

Planen byggjer m.a. på følgjande regionale planverk og styringsdokument:

«Premiss: Kultur- regional kulturplan for Hordaland 2015-2025» omhandlar heile kulturfeltet, ikkje berre fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Planen har følgjande mål for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv:

- Fleire barn og ungdom skal vere i minimum 60 minutt dagleg fysisk aktivitet.
- Fleire vaksne skal vere i fysisk aktivitet minimum 150 minutt per veke med moderat intensitet eller 75 minutt med høg intensitet.

- Barn, ungdom og personar med særskilde behov skal få eit variert aktivitetstilbod i idretten.
- Unge, lovande idrettsutøvarar og toppidrettsutøvarar skal få utvikla seg i lokalmiljøa/regionen
- Fleire skal delta i friluftsliv på jamn og varig basis, med særleg fokus på barn og ungdom.
- Sikre og legge til rette fleire og betre anlegg for friluftsliv. Alle tettstader og byar skal ha maksimalt 500 meter til næraste turløype

Hordaland fylkeskommune sin **Regional plan for folkehelse - Fleire gode leveår for alle 2014-2025** skal bidra til eit langsiktig og systematisk folkehelsearbeid, som fører til gode levekår i befolkninga og til utjamning av sosiale helseskilnader.

Område for friluftsliv. Kartlegging og verdsetting av regionalt viktige område i Hordaland frå 2008 vart utarbeidd for å skaffa eit betre kunnskapsgrunnlag for slik å kunna hindra at areal som er viktige for friluftaktivitetar forsvinn eller vert forringa.

2.4 Kommunale planar

Kommuneplan for Radøy 2011-2023 er kommunen sitt fremste arealpolitiske styringsverktøy og legg rammene for den langsiktige utviklinga av kommunen. I samfunnsdelen til kommuneplanen vart det vedtatt at visjonen «*tryggleik, trivsel og livskvalitet for alle*» framleis skal gjelda. Kommuneplanen har som ei av tre overordna målsetjingar at kommunen skal sikra gode oppvekstvilkår for born og unge. Andre målsetjingar er mellom anna å redusera sosiale helseskilnader, at det skal satsast på helsefremjande og førebyggjande arbeid og at kulturtilbodet i kommunen skal fremja fysisk aktivitet.

Kulturplan for Radøy kommune (2011-2020) er ein temaplan og har vore eit viktig styringsdokument for kultursatsinga i kommunen dei siste åra. Kulturplanen har mellom anna desse overordna målsetjingane: kultursatsinga skal vera prega av samhandling mellom ulike aktørar i samfunnslivet, kulturtilbodet skal fremja fysisk aktivitet, den frivillige innsatsen skal stimulerast og støttast, at born og unge skal prioriterast og at kulturlivet skal vera inkluderande for alle.

Trafikksikringsplan for Radøy kommune 2014-2020 er eit viktig verktøy for kommunen for å planleggja eigne prosjekt på kommunale vegar og til å koma med innspel til tiltak og prioriteringar på riks- og fylkesvegane. Trafikksikringsplanen gir oversikt over alle «problem-punkta» på vegnettet og med bakgrunn i dette er det utarbeidd prioriteringar både på kortsiktige og langsiktige tiltak, som gang- og sykkelveg, vegutbetring, veglys m.m.

Det er starta opp eit prosjekt for **kartlegging og verdsetting av friluftsområde i Radøy kommune**. Kartlegginga skal visa kva for område som vert nytta til friluftsliv i kommunen, og områda skal verdsettast ut frå ei rekkje kriterium som t.d. bruksfrekvens, spesielle eigenskapar, tilrettelegging og potensiale. Det skal vera eit ekstra fokus på friluftsområde i og nær tettstader. Kartlegginga skal fullførast i 2016 og leggast ut i Naturbase.

Kommunal årsplan for barnehagane i Radøy 2009-2012 er forlenga i påvente av ny rammeplan for barnehagane. Planen har kropp og rørsle som eitt av fagområda, og presenterer fleire mål og tiltak innanfor dette feltet.

Kartlegging av folkehelse. Helseoversikt Radøy kommune 2012/2013 kartlegg helsetilstanden i befolkninga og drøftar kva for faktorar som verkar inn på helsa til folk. Kartlegginga seier lite om kor

aktive folk i Radøy kommune er, men opplyser at 78 % av ungdomskuleelevane er fysisk aktive på fritida.

3 Resultatvurdering av førre plan

3.1 Målsetjingar og strategiar i førre plan

Kommunal plan for anlegg for idrett, friluftsliv og nærmiljø (2008 – 2011) skisserte følgjande mål:

- Radøy kommune skal leggja tilhøva til rette for at folk i alle aldersgrupper får høve til fysisk aktivitet og naturopplevingar ut frå eigne føresetnader og behov.
- I planperioden skal barn og unge prioriterast.
- Det er eit overordna mål at anlegg og friluftsområde vert tilgjengelege for alle.
- Leggja til rette for uorganiserte aktivitetar i nærmiljøa.

Strategiar for å nå måla var:

- Styra utbygginga av anlegg og tilrettelegginga for idrett og friluftsliv etter mål og plan.
- Sikra tilstrekkeleg areal og område for friluftsliv, idrett og samordna arealbehova.
- Universell utforming av anlegg og aktivitetsområde.
- Følgja opp rikspolitiske retningslinjer for barn og unge gjennom avsetjing av areal og bygging av anlegg.
- Klarleggja ansvarstilhøva mellom kommunen, grunneigarar og lag når det gjeld utbygging og drift av anlegg og friluftsområde.
- Sjå til at det vert tatt geografiske omsyn ved plassering av nærmiljøanlegg.

3.2 Status etter planperioden - resultatvurdering

Kommunal plan for anlegg for idrett, friluftsliv og nærmiljø (2008 – 2011) prioriterte anlegg innanfor kategoriane friluftsliv, nærmiljøanlegg og idrettsanlegg. Fom. 2012 har kommunen årleg rullert prioriteringslista for utbygging av idrettsanlegg og handsama denne politisk, og denne har danna grunnlaget for søknader om spelemidlar.

Når det gjeld idrettsanlegga er fleirtalet av anlegga som er prioriterte i planen og dei seinare prioriteringslistene anten ferdigstilte eller under arbeid. Radøy kommune har fleire velfungerande idrettslag, mange eldsjeler og eit idrettsråd med god kompetanse innanfor planlegging av idrettsanlegg. Idrettslaga har saman med idrettsrådet sørja for at dei rette anlegga vert prioriterte og at det vert søkt spelemidlar.

Sidan planen vart vedtatt i 2008 er det særleg fotballen som har betra kåra sine i Radøy kommune. Det har kome nytt dekke på banene på Hordabø, Manger og i Austmarka. Også skyttarlaget har fått betre vilkår ved at arbeidet i Haukåsen no er i gang og anlegget delvis er opna. Dermed har skyttarlaget delvis kunna fasa ut bruken av den lite føremålstenlege bana ved Svartetjørnet.

Innanfor anlegg for friluftsliv og turstiar er fleire av prosjekta gjennomført. Dette gjeld særleg dei prosjekta der Bergen og omland friluftsråd (BOF) har hatt ansvar for, t.d. i Solheimsvika ved Austmarka. Av dei prosjekta som ikkje er gjennomførte, er fleire no uaktuelle.

Nokre stiar er skilta og merka dei siste åra, men det er framleis eit etterslep på merking, gradering og tilrettelegging av turstiar i Radøy kommune. Det er ikkje noko lokalt turlag i kommunen, med unntak av Nordhordland turlag, som ikkje har turstiprosjekt i låglandet. Dei prosjekta som er gjennomførte eller under arbeid, har vore eit samarbeid mellom kommunen og lokale grendalag eller idrettslag i

deira nærområde. Det har vist seg at det er viktig med tett oppfølging og godt samarbeid mellom kommunen og lokale lag for å få gjennomført slike turstiprosjekt.

Nesten ingen av nærmiljøanlegga som var prioriterte i førre plan er realiserte. Nærmiljøanlegg er anlegg eller område tilrettelagt for eigenorganisert fysisk aktivitet, hovudsakleg lagt i tilknytning til bustad- og/eller andre opphaldsrområde. Nærmiljøanlegg/-område skal vere fritt ålment tilgjengeleg. Manglande realisering av nærmiljøanlegg kan t.d. skuldast manglande realisme i planane, at ein ikkje har prioritert dei «rette» anlegga, at ein ikkje har sikra nok medverknad i planlegginga eller at oppfølginga av planen i ettertid ikkje har vore god nok. For å sikra utbygging av gode nærmiljøanlegg framover er det viktig at ein tar utgangspunkt i kva for anlegg det er behov for og at kommunen tar initiativ og følgjer opp.

For oversikt over status for alle dei anlegga som var tatt med i førre plan og i dei seinare prioriteringslistene, sjå vedlegg 3.

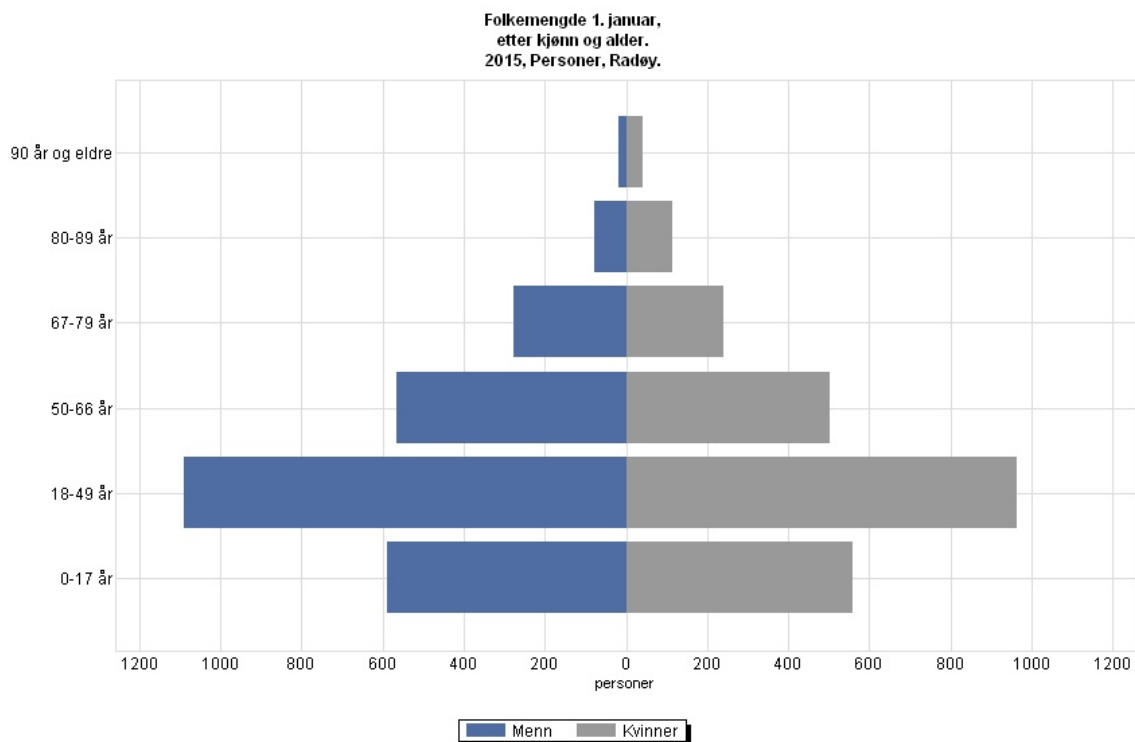
4 Utfordringar og utviklingstrekk

Samfunnet har dei siste tiåra gått gjennom store endringar. Mange av dei utfordringane, ferdigheitene og opplevingane me tidlegare fekk som ein del av kvardagen må me no oppsøka og prioritera. I dag er det gjerne mål om betre helse, veltrent eller «finare» kropp, meistring, konkurranse, naturopplevingar og/eller sosialt fellesskap som gjer at ein vel å vera fysisk aktiv. I dag kan dei fleste, om dei ynskjer, velja ein stillesittande livsstil, og gjeremål i kvardagen kan utførast utan å anstrenge seg fysisk.

For å kunna prioritera tiltak som kan føra til auka fysisk aktivitet i samfunnet i dag, må me ha kunnskap om viktige utfordringar og utviklingstrekk som har innverknad på feltet. Nokre av desse vil me sjå nærare på i dette kapitlet.

4.1 Demografi

Talet på innbyggjarar i Radøy aukar jamt og trutt, og kommunen har hatt auke i folketalet dei fleste år sidan 2000. I 2000 var det 4582 innbyggjarar i kommunen, medan folketalet i 2015 så vidt har passert 5000. Radøy kommune har i dag ein snittalder på 40,22 år. Det er om lag som landsgjennomsnittet.



Ut frå utrekningar gjort av SSB er det i 2025 venta at det skal vera 5583 innbyggjarar i kommunen, og 5997 innbyggjarar i 2040, om me tar utgangspunkt i middels nasjonal vekst.

Alder	2015	2025	2040
0-17 år	1158	1207	1188
18-49 år	2102	2163	2186
50-66 år	1073	1202	1248
67-79 år	518	723	848
80-89 år	176	235	419
90 år og eldre	56	53	108
Totalt	5083	5583	5997

Framskreven folketalsutvikling (middels nasjonal vekst), Radøy kommune. Kjelde: SSB.

Alder	2015-2025	2025-2040	2015-2040
0-17 år	4,2	-1,6	2,6
18-49 år	2,9	1,1	4,0
50-66 år	12,0	3,8	16,3
67-79 år	39,6	17,3	63,7
80-89 år	33,5	78,3	138,1
90 år og eldre	-5,4	103,8	92,9
Totalt	9,8	7,4	18,0

Framskreven folketalsutvikling i prosent (middels nasjonal vekst), Radøy kommune. Kjelde: SSB.

Den klarst største auken er venta å koma blant personar frå 67 år og oppover, medan talet på barn og unge (0-17) og personar i alderen 18-49 berre vil auka med nokre få prosent. Blant innbyggjarar i alderen 50-66 år vil det vera ei moderat auke på 16,3 % i heile perioden. Dette medfører ei utvikling der det vert stadig færre born og unge og personar i yrkes alder per innbyggjar over 80 år. Dette er ei utvikling som er felles med resten av landet.

Radøy kommune har over mange år hatt ei prioritert satsing på barn og unge. Ved å etablera gode vaner tidleg i livet, vil ein leggja grunnlaget for gode helse også seinare i livet. Tala frå SSB viser at det likevel er viktig at ein i den langsiktige planlegginga tar omsyn til at det framover vert stadig fleire eldre i kommunen.

4.2 Folkehelse

Inaktivitet er definert av Helsedirektoratet som ein av dei største truslane mot folkehelsa. Nordmenn lever lengre, men svekka helse kombinert med høgare levealder, gjer at me kan forventast ei stor auke i helsekostnadene. Folkehelsearbeidet er eit satsingsområde nasjonalt, regionalt og lokalt. Arbeidet er sektorovergripande og omfattar tema frå kosthald, fysisk aktivitet, røyk og rus til trivsel og velver. Tiltaka vert retta både mot individa og mot strukturelle faktorar som fremjar eller svekkjer folkehelsa. Samhandling og samordning på tvers av ulike fagområde er utfordrande, men naudsynt.

Folkehelsearbeidet har heile befolkninga som målgruppe, både barn og unge, vaksne og eldre. Det er viktig å leggja til rette for at barn og unge kan etablera gode aktivitetsvanar, men det er også viktig å leggja til rette for at vaksne og eldre kan få høve til å oppretthalda eller auka sin fysiske aktivitet. Utsette grupper og menneske med nedsett funksjonsevne lyt få ekstra merksemd.

Sosial skilnad innan levevanar er og ei utfordring. Folkehelseinstituttet legg årleg ut oppdaterte folkehelseprofilar, der nøkkeltall for kommunen og fylket vert samanlikna med landstall. Indikatorane

tek høgde for alder og kjønnsamansetning i kommunen, men all statistikk må og tolkast i lys av kunnskap om lokale forhold. Radøy ligg dårlegare an enn landet som heilskap mellom anna på følgjande område: muskel/skjelettplagar, hjerte- og karsjukdommar og type 2-diabetes. Auke i fysisk aktivitet vil gi positive verknader for desse gruppene.

For å betra folkehelsa, er det naudsynt med tiltak som får flest mogleg i aktivitet. Tre av fire vaksne opplyser at dei trenar eller driva fysisk aktivitet som mosjon ein eller fleire gonger i veka. Dei fleste driv dette som eigenorganisert fysisk aktivitet. Treningsentre har og styrka sin posisjon blant vaksne, og dei seinare åra har også stadig fleire ungdomar nytta tilboda til kommersielle treningsentre. Idrettslaga har ikkje like stor oppslutnad blant vaksne, men talet på aktive, vaksne medlemmer har vore stabil dei siste 25 åra. Når det gjeld barn og unge er det 85 % som er eller har vore medlem i eit idrettslag. Å sikra gode anlegg for idrett og eigenorganisert fysisk aktivitet er ein viktig føresetnad for å leggja til rette for fysisk aktivitet blant innbyggjarane. Særleg for born og unge er det å gje idrettslaga rammevilkår som gjer at dei kan halda oppe aktiviteten svært viktig.¹

Ikkje alle er vane med å vera fysisk aktive. Eit spørsmål er korleis ein kan få personar som ikkje er fysisk aktive til å få kunnskap, motivasjon og positiv erfaring med fysisk aktivitet nok til at dei vel å vera meir fysisk aktive. Ein del kan nok fangast opp gjennom organisert idrett, medan andre gjerne vil trekkja mot private treningsstudio eller anna eigenorganisert aktivitet.

Forsking viser at det er viktig å leggja til rette for spontan og/eller eigenorganisert aktivitet som gjer aktive val enkle. Friluftsliv er i ei særstilling som fritidsaktivitet i Noreg. Gåing er den vanlegaste fysiske aktiviteten i alle aldersgrupper, og fotturar i skog og mark er den suverent største aktiviteten. Heile 2/3 av alle innbyggjarane driv med dette. Fysisk aktivitet og friluftsliv i naturen og nærmiljøet skårar også høgast når folk vert spurte om kva dei ynskjer å gjera meir av. Turgåing er den aktiviteten som har potensial for å aktivisera dei som i dag er for lite fysisk aktive. Attraktive turvegar og merka turstiar og turstiar i nærmiljøa, i område nær bustader og frå utfartsstadar senkar terskelen for å gå tur. Ei satsing på friluftsliv i nærleiken av tettbygde område vil såleis vera blant einskildtataka som vil ha størst effekt for å få fleire i aktivitet.

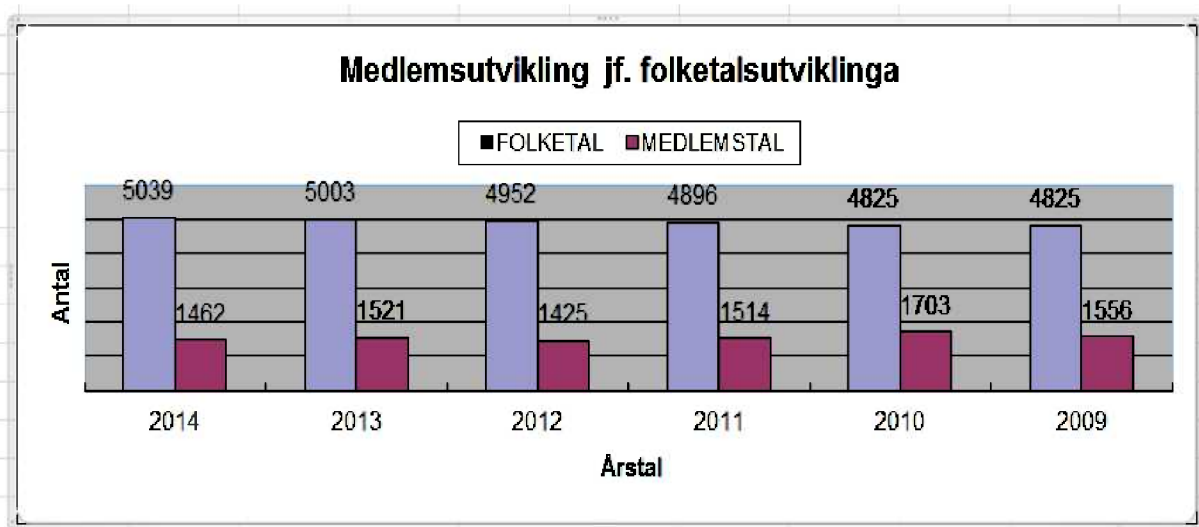
Ei utvida satsing på ordninga med treningskontaktar kan også vera eit tiltak for å få fleire i aktivitet. Ein treningskontakt er ein støttekontakt som skal motivera brukar til å driva fysisk aktivitet og bidrar til å finna aktivitetar som kan passa for kvar einskild brukar.

Omsynet til folkehelsearbeidet og universell utforming skal ikkje fortrenge fokuset på barn og unge, lag- og organisasjonsidrett og friluftsliv, men bør derimot vera retningsgjevande for dette arbeidet.

4.3 Medlemsutvikling i idrettslaga

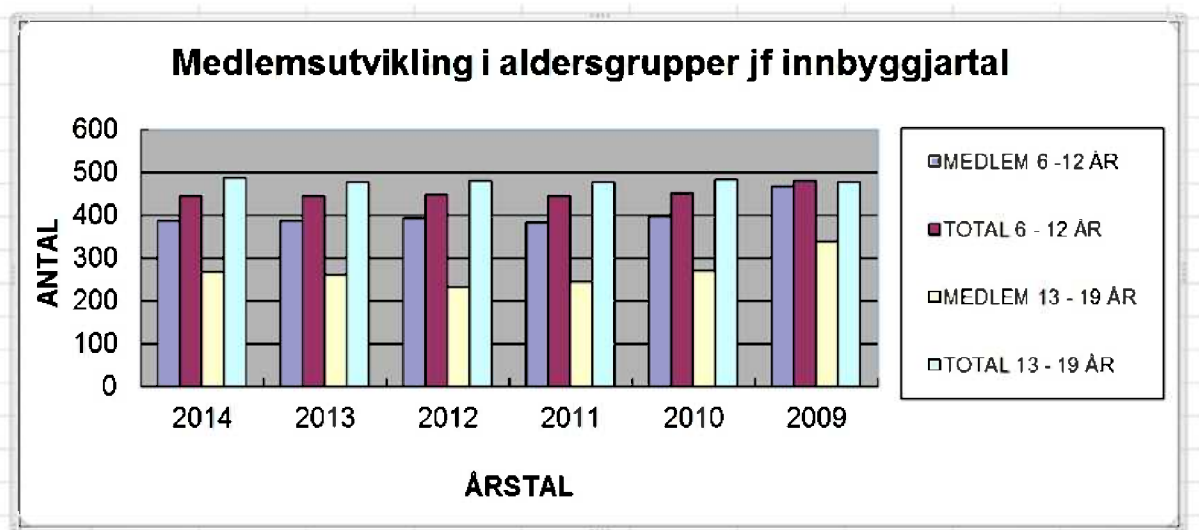
I følge Idrettsrådet sine tal er om lag 1500 innbyggjarar engasjert i organisert aktivitet gjennom medlemskap i ulike idrettslag. Tala er relativt stabile over tid. Anleggsstrukturen og aktivitetsprofilen innan idrett og fysisk aktivitet er relativt tradisjonell i Radøy kommune. Fotball er den største idretten med om lag 650 aktive, men kommunen har eit bredt idrettstilbod til born og unge som veks opp i Radøy. Kommunen skil seg ut ved manglande vintersporttilbod, noko som gjerne ikkje er så uforklarleg med det klimaet kystkommunen har.

¹ St.meld. 26 (2011-2012): Den norske idrettsmodellen, s. 11.



Kjelde: Idrettsregistreringen og SSB.

Tabellen ovanfor viser at talet på medlemsskap i idrettslaga i Radøy er nokså stabil. Talet på medlemsskap ligg på kring 30 % av innbyggjartalet i kommunen.



Kjelde: Idrettsregistreringa og SSB

Tabellen ovanfor viser kor mange medlemsskap born og unge har i idrettslaga i kommunen. Som me ser av tabellen fell talet på medlemsskap i alderen 13-19 år. Dette treng ikkje bety at dei som sluttar i eit idrettslag vert inaktive, men kan like gjerne bety at dei konsentrerer seg om éin aktivitet, eller at dei går over til eigenorganiserte aktivitetar eller til trening i treningsstudio.

Ungdomsundersøkinga i Radøy frå 2012 viser at 78 % av elevane på ungdomsskulen var fysisk aktive på fritida, utan at me veit noko meir om kor mykje og korleis dei var aktive. Radøy kommune bør gjennomføra ei ny og grundigare undersøking av aktivitetsnivået i befolkninga, slik at ein kan spissa tiltaka mot å fleire i aktivitet endå meir.

4.4 Anleggsdekning

Målet med bygging og rehabilitering av idrettsanlegg er å gi flest moglege høve til å driva idrett og fysisk aktivitet. I Radøy kommune er dei aller fleste idrettsanlegga eigd av lag og organisasjonar. Dette er anlegg for fotball, skyteanlegg og fleirbrukshallar. Tilstanden til dei private anlegga er stort sett god, men det er behov for garderobefasilitetar og klubblokale ved fleire av anlegga. Skyteanlegget i Haukåsen er under arbeid, og førebels er berre 100 meter riflebane tatt i bruk. Ved Skogen Sletta er det kome innspel om at det er behov for oppgraderingar.

Fleire fleirbrukshallar og kunstgrasbaner med som er belyst kommunen i kommunen, gjer at aktivitet kan gå føre seg heile året. Kapasiteten ved Hordabøhallen er sprengt, men kunstgrasbana som er under bygging vil frigjera halltid til fleire aktivitetar.

Av ordinære anlegg eig kommunen berre Radøyhallen, i tillegg til fleirbrukshallar/gymsalar og aktivitetsanlegg ved skulane. Kommunen har dei siste åra gjennomført rehabilitering både i 25-metersbassenget, terapibassenget og i idrettshallen i Radøyhallen. Fleirbrukshallen ved Sæbø skule er nesten ny (frå 2009), medan gymsalane ved Austbygd skule og Hordabø skule er i god stand. Gymsalen ved Manger skule treng rehabilitering av garderobane.

Radøy kommune planlegg å byggja ein universelt utforma turveg på Manger. Kommunestyret har løyvd midlar til denne vegen, og prosjekteringsarbeidet er byrja.

Anleggsituasjonen på idrettsfronten kan såleis seiast å vere god i Radøy, jamvel om det stadig er behov for nye investeringar til utviding og rehabilitering av anlegg. Radøy kommune har få anlegg for eigenorganisert fysisk aktivitet og få tilrettelagte friluftsområde. Dette er noko som bør prioriterast i åra framover, i tråd med statlege føringar. Det manglar også anlegg for fleire småidrettar både i Radøy og Nordhordland. I samarbeid med dei andre nordhordlandskommunane bør ein få utarbeidd ein felles plan for anlegg i regionen.

4.5 Forvaltning, drift og vedlikehald

Både kommunen, Idrettsrådet og idrettslaga har ei rolle innan forvaltning, drift og vedlikehald av anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Radøy kommune.

4.5.1 Idrettsanlegg

Dei fleste idrettsanlegga i kommunen er eigd og drive av idrettslaga. Det frivillige arbeidet er viktigaste innsatsfaktoren i idretts- og organisasjonslivet i kommunen, og mange brukar svært mykje av fritida si til slikt arbeid. I følgje tal frå Hordaland idrettskrets i informasjonsbrosjyre for idrettsrådene i Hordaland hadde den frivillige innsatsen i Radøy kommune ei verdi på meir enn 10 mill. i 2014!

Utfordringa er at frivillig arbeid og dugnadsand i norsk organisasjonsliv er i endring og tilbakegang. Dette er ein trend me ser både nasjonalt og i kommunen. Det er utfordringar med å få folk til å stilla til dugnad og til verv i organisasjonane, noko som igjen gjev utfordringar med å få til drift og vedlikehald. Det er også ei utfordring å få personar til å ta på seg leiar- eller trenaroppgåver i laga. Dette gjer at idrettsaktivitetar det er interesse for å få i gang ikkje vert starta opp. Frivillig innsats er heilt avgjerande for å skapa og oppretthalda aktivitetsnivået, og for å halda på "eldsjelene" er det viktig at dei ytre rammene vert lagt til rette på best moglege måte. Idrettsrådet har difor spelt inn

ønske om at kommunen årleg set av midlar til leiaropplæring, særleg retta mot opplæring innan nye idrettsaktivitetar.

Kvart år løyver Radøy kommune midlar til vedlikehald av idrettsanlegga, men idrettslaga uttrykkjer bekymring over at dei årlege løyvingane frå kommunen er for låge i høve til kostnadar knytt til drift og vedlikehald. Radøy kommune har for tida svært avgrensa økonomisk spelerom. Nivået på driftsstøtta til lag og organisasjonar skal vurderast kvart år i samband med budsjettarbeidet og rulleringa av økonomiplanen. I samband med gjennomgang av retningslinene for tildeling av kulturmidlar, skal fordelingsnøkkel og kriterium for fordeling vurderast.

Den økonomiske situasjonen i kommunen har gjort at kommunen dei seinare åra har vore meir tilbakehalden med tilskot og økonomisk støtte til lag og organisasjonar i samband med rehabilitering og nyetablering av idrettsanlegg. I 2015 handsama kommunestyret sak om kommunalt eigarskap og tilskot til idrettslag ved rehabilitering og etablering av nye idrettsanlegg. Konklusjonen var at det ikkje var aktuelt å gå inn som medeigar i anlegg, men at leigeavtale om bruk av anlegg for kommunale tenester kunne vere ei løysing. Praksis har vore at kommunen i 2015 også gav tilskot over driftsbudsjettet både ved rehabilitering og nyetablering, og det er behov for ei presisering av ordninga.

Radøy kommune eig og driftar Radøyhallen, samt fleirebrukshallen ved Sæbø skule og gymsalane ved Manger, Hordabø og Austbygd skular. Det er særleg dei to første som vert nytta til idrettsleg aktivitet utover bruken til skular og barnehagar. Idrettshallen i Radøyhallen vart rehabilitert i 2015 og fekk nytt golv og ny el-tavle. Det er søkt spelemidlar til denne rehabiliteringa. Halltid vert fordelt mellom laga etter søknad med frist kring 15. mai. Hallen har stort sett fullt belegg på kveldstid alle vekedagar utanom fredag. I tillegg er hallen ofte utleigd i helger til ulike aktivitetar.

For å sikra at flest mogleg får nytta hallen kan hallen delast inn i inntil fire delar, slik at ein kan ha fleire aktørar som brukar hallen parallelt. Kommunen har også innført at ein må betala for den halltida som er bestilt, om ein ikkje avbestiller i god tid, sjølv om ein ikkje har nytta hallen. Slik sørgjer ein for at den halltida som er bestilt faktisk vert nytta. Frå idrettslaga er det ytra ønskje om å nytta dei kommunale anlegga utan å betala leige for desse.

Bassenga i Radøyhallen er ope fire dagar i veka. Dei andre dagane vert bassenget nytta av Radøy symjeklubb. LHL, Revmatikarlaget, Trim og trening og babysymjinga brukar terapibassenget til faste tidspunkt. Bassenga er stengt juni-august. Det er eit ynskje, særleg frå symjeklubben, at bassenget skal vera ope fleire månader i året.

Det er kultur- og sørvistorget som har ansvar for booking av Radøyhallen, inkludert bassenget, utanom skuletida. For å synleggjera når Radøyhallen er i bruk og når det er ledig tid, er det lagt ut kalender på nettsida til kommunen. Fleirbrukshallen på Sæbø skule er også mykje nytta mellom anna til turnaktivitetar og fotball. Det er Sæbø skule som administrerer bruken av denne hallen.

Spelemiddelfinansiering av anlegg medfører også plikter for bruk, drift og vedlikehald. Mellom anna pliktar anleggseigar å halda anlegget ope for allmenn idrettsleg verksemd i 30 år frå ferdigstilling av anlegget. Dette inneber plikt til å driva på årsbasis eller på sesongbasis for idrettar som har kortare sesongar. Kravet gjeld både ved nybygg og rehabilitering. For nærmiljøanlegg pliktar eigar å halda

anlegget ope for eigenorganisert idrettsleg/fysisk aktivitet i 20 år frå ferdigstilling av anlegget. Dette inneber plikt til å drive på årsbasis eller, for dei aktivitetane som er sesongrelaterte, på sesongbasis.

4.5.2 Nærmiljøanlegg

Kommunen står som eigar av fleire nærmiljøanlegg knytt til skulane. I tillegg er det fleire private nærmiljøanlegg ulike stader i kommunen. Kommunen har ikkje full oversikt over vedlikehaldsbehov eller korleis desse anlegga vert nytta. Det bør difor lagast ein vedlikehaldsplan for nærmiljøanlegga i kommunen. Gode aktivitetsanlegg som gir utfordringar til ulike aldersgrupper i nærleiken av der folk bur og oppheld seg er ein effektiv måte å få fleire i aktivitet. Radøy kommune bør vurdere å byggja slike anlegg fleire stader i kommunen. Mellom anna er det kome inn ynskje om eit parkouranlegg i nærleiken av Radøy ungdomsskule og Radøy ungdomsklubb.

4.5.3 Friluftsliv

Radøy kommune har ei rekkje flotte friluftsområde. Det er viktig å sikra at dei mest nytta områda er godt tilrettelagt med parkeringsplassar, klopper og gjerdeklyv der det er naudsynt, og at dei er tilstrekkeleg merka og skilta. Oppsetting av bord/benkar slik at det er høve til å kvila er og viktig. I tråd med den nasjonale strategien for friluftsliv bør kommunen prioritera turstiar som ligg nær dei største bustadområda. Tilrettelegging, vedlikehald og marknadsføring av turstiar og turområde bør vera eit samarbeid mellom kommunen og lokale lag og organisasjonar. Kommunen bør vurdere om nye område bør statleg sikrast.

Radøy kommune er med i Bergen og omland friluftsråd (BOF), som driftar seks friluftsområde i kommunen mot eit årleg tilskot. Samarbeidet med BOF er godt og kommunen opplever at BOF gjer ein svært god jobb med dei friluftsområda dei driftar i kommunen. BOF bidrar også med råd og rettleiing til kommunen som gjeld andre friluftsområde og turstiar i kommunen. Det vil være ein fordel om samarbeidet med BOF kjem inn i endå fastare rammer, og faste kontaktpunkt bør på plass.

Det er utarbeidd eit turkart for Radøy og Lindås og ei bok om turar i Radøy. Då desse er ein del år og mange endringar har skjedd, bør ein vurdere om desse skal reviderast og gjevast ut på ny. Kommunen har prioritert å leggja ut turar på www.ut.no, fordi det då er lettare å halda kart og turskildringar oppdaterte.

Det er per i dag ingen universelt utforma turområde i Radøy kommune. Det er løyvd midlar til ein slik turveg på Manger, og prosjekteringa er i gang. Kommunen bør også vurdere å tilretteleggja ein badeplass for personar med nedsett funksjonsevne.

4.6 Samarbeid og medverknad

Radøy kommune og Radøy idrettsråd signerte i 2011 ein samarbeidsavtale. I avtalen heiter det at saker som er av felles interesse for idretten og som idrettslaga ønskjer å fremja til kommunen, skal formidlast gjennom idrettsrådet. Idrettsrådet har også høyringsrett i saker som gjeld idretten direkte eller som har konsekvensar for idretten.

Idrettsrådet uttaler seg om kvart år om tildeling av kulturmidlar, vedlikehaldsmidlar for anlegg, kommunen sitt budsjett, fordeling av halltider i Radøyhallen, prioriteringsliste for idrettsanlegg og andre einskildsaker. Kommunen og idrettsrådet har også samarbeida om ulike arrangement for idrettslaga, born og unge. Idrettsrådet bidrar også i arbeidsgrupper eller referansegrupper innan planarbeid eller prosjekt som er relevante for idretten.

Idrettsrådet og kommunen har tett kontakt, ikkje minst gjennom kommunale prosjekt der idrettsrådet bidrar. Det er likevel behov for å få samarbeidet i endå fastare former, og ikkje minst å sørge for at den eksisterande samarbeidsavtalen vert gjort betre kjend og får meir fotfeste både i idrettslaga, idrettsrådet, kommuneadministrasjonen og blant politikarane. Det bør også utarbeidast skriftlege rutinar for samhandling og informasjonsflyt mellom kommunen, idrettsrådet og idrettslaga.

5 Anleggs- og aktivitetsstatus

5.1 Idrettsanlegg

5.1.1 Fotball

Fotball er den største idretten i Radøy kommune, og kommunen har fem godkjente fotballbanar, som er eigd og drive av idrettslaga. Fotballbanane er av god kvalitet.

Stad	Type
Austmarka	Kunstgras
Hordabø	Gras
Hordabø	Grus/kunstgras
Manger	Kunstgras
Sletta	Gras

Manger IL har rusta opp kunstgrasbana på Manger. Underlaget er styrka og det er lagt nytt dekke i 2015. Hordabø IL er i gang med arbeidet med å leggja kunstgras på grusbana. Ved kunstgrasbana i Austmarka er det sett opp eit garderobebygg med enkel løysing for toalett og garderobar.

Aktuelle prosjekt:

Manger IL ønskjer å få på plass eigna garderobeanlegg til bana i Grønålen. Det vert arbeidd med å få på plass ekstra kontor og lagerplass i eksisterande klubbhus. Klubbhuset har i dag ikkje garderobar eller toalett. Manger IL har også planar om å få på plass ei 7-ar bane mellom Grønålvegen og kunstgrasbana.

Radøy IL planlegg å bygga nytt garderobeanlegg i Austmarka med plass til litt meir enn berre garderobar.

5.1.2 Turn og trampett

Radøy IL tilbyr idrettsskule, turn og trampett til born og unge på Samfunnshuset Skogen Sletta og i hallen ved Sæbø skule. Dette er eit populært tilbod drive over fleire tiår av ei handfull med eldsjeler.

Aktuelle prosjekt:

Radøy IL planlegg å bygga tilbygg med lagerplass for utstyr på Skogen Sletta. Dei ser at det er utfordringar med å ha plass til eiga utstyr og treng meir lagerplass.

5.1.3 Friidrett

Ingen av anlegga på Radøy har tilrettelagt for friidrettsbane. Born og unge i Radøy drar til Knarvik og Austrheim for å få eit friidrettstilbod.

Aktuelle prosjekt:

Hordabø IL har planar om eit anlegg for friidrett ved Hordabø idrettspark. Manger IL planlegg å leggja til rette for utandørs friidrettsaktivitet ved langsida av kunstgrasbana mot idrettsvegen. Dei skal ha på plass løpebane, bane for lengde- og høgdehopp.

5.1.4 Basketball

Hordabø IL har basketballaktivitet per 2015 med eitt lag som trener i Hordabøhallen og spelar kampar i Radøyhallen.

Aktuelle prosjekt:

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt. Det er gode fasilitetar for basketball både i Hordabøhallen og i Radøyhallen.

5.1.5 Volleyball

Tidlegare har volleyballaktiviteten i Radøy blomstra ulike stadar på Radøy. Den siste perioden har det vore vanskar med å få på plass ansvarlege leiingar. Både gymsalar og hallar er tilrettelagt for volleyballspeling. I Radøyhallen møtes ei trimgruppe kvare veke for å spela volleyball. Ved Nesvatnet friluftsområde ligg ei sandvolleyballbane. Området vert hyppig brukt både av ungdomar og skuleklassar i sommarhalvåret.

Aktuelle prosjekt:

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt. Det er gode fasilitetar for volleyball i Radøy.

5.1.6 Symjing

Radøyhallen har 25-metersbasseng og terapibassenget. Bassenget i hovudbassenget har nyleg fått ny duk, og er i god stand.

Bassenga er ope for offentleg bading fire dagar i veka. Det er også tilbod om vassaerobic for vaksne i opningstida. Skular og barnehagar deler på å bruka bassenga i skuletida. Radøyhallen husar også Radøy symjeklubb, som har om lag 100 symjarar. Symjeklubben arrangerer stemne for 25 m basseng og nyttar anlegget 3 til 4 dagar i veka.

LHL og revmatikarlaget tilbyr trening til medlemmene sine i terapibassenget. Kvar haust og vår er det også mogleg å delta i babysymjegrunder i regi av eit privat firma. Det lokale treningssenteret og fysioterapeutar tilbyr også treningsopplegg for brukarar både i terapi- og hovudbasseng.

Aktuelle prosjekt:

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.1.7 Bordtennis

I utstillingshallen ved Radøy ungdomsskule er det eit uorganisert tilbod om bordtennis. Til tider aktiviserer dette mange ungdomar. Bordtennisspelar Tommy Urhaug er Radøy sitt største idrettstalant, han og treningsteamet skal ha mykje av æra for at born og unge har eit tilbod tilgjengeleg. Elevar ved Radøy ungdomsskule kan spela bordtennis i friminutta. Radøy bordtennisklubb ved Sæbø skule har ein periode ikkje hatt aktivitet.

Aktuelle prosjekt:

Radøy bordtennisklubb er i startgropa for å gi eit tilbod til interesserte ved Sæbø skule. Idrettsrådet skal bidra til reetablering av klubben.

5.1.8 Skyting

Radøy skyttarlag disponerer eit innandørs skyteanlegg i Radøyhallen og eit utandørs skyteanlegg på Solend. Dei har fått mellombels bruksløyve til 100 m bane med elektroniske skiver i Haukåsen. Dei har faste treningstider i Radøyhallen og gjennomført stevner og jaktprøver i Haukåsen.

Aktuelle prosjekt:

Radøy skyttarlaget har fått regulert eit større område for utandørs skyteanlegg i Haukåsen. Laget ønskjer å utvida anlegget med ulike typar skyteaktivitetar etter kvart som finansieringa er på plass.

Skyttarlaget har som målsetjing å få på plass felles lagshus, 200 m riflebane, 100 m riflebane, 50 meter miniatyrbane med støydempa standplassbygg, 50 meter miniatyr viltmålbane, 25 meter presisjon pistolbane med støydempa standplassbygg, permanent feltpistollegg, kompakt sportingbane for leirdue, permanent løype for jaktfeltskyting og viltmål/elgbane med støydempa standplassar.

5.1.9 Handball

Dei siste åra har Manger IL tilbydd handball for jenter på ungdomskuletrinnet i Radøyhallen. Det er eit ønskje om å gje eit tilbod til fleire, men det er vanskeleg å finna nokon til å ta på seg trenaransvaret.

Aktuelle prosjekt:

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.1.10 Orientering

Manger IL gav ut eit orienteringskart over Mangersområdet i 2013. Dei tilbyr også turorienteringsløype med 10 postar i området i sommarhalvåret. Manger IL, Hordabø IL og Radøy/Sæbø IL laga i 1978 eit O-kart over Haukåsen. Dette kartet er utdatert.

Det er ei orienteringsgruppe i Manger idrettslag som ligg under Nordhordland orienteringslag. Dei arrangerer mellom anna eit årleg orienteringsløp på Manger.

Aktuelle prosjekt:

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.1.11 Dykking

Eit privat firma frå Manger tilbyr fridykking i nærmiljøet. I tillegg kan sertifiserte dykkarar nytta sjølivet rundt øya saman med Nordhordland dykkarklubb. Særleg Fosenstraumen er eit populært område for dykking.

Aktuelle prosjekt:

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.1.12 Sykkel/BMX

For nokre år sidan vart det sett av midlar til bygging av BMXbane ved Olsvollstranda. Prosjektet vart avslutta og midlane tilbakeført til kommunen. Status per i dag er at det ikkje vert arbeidd med BMXbane og det er ingen område som er merka til dette føremålet i kommuneplanen.

Aktuelle prosjekt

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.1.13 Motor/trial

Ved Marås grendahus er det lagt til rette for modellbilløp. Radøy RC investerte i rundteteller for nokre år sidan. Radøy RC er no blitt ein del av Bergen og omland modellbilkubb, og det er dei som no har ansvar for bana. Dei har løp og fast kjørekveld ein dag i veka på bana.

Du må utanfor kommunegrensene om du ønskjer å nytta tilbod for bruk av bane til trial eller større køyretøy.

Aktuelle prosjekt

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.1.14 Hestesport

Radøy ridesenter er etablert på Manger øvre. Anlegget er eigd av privatpersonar og tilbyr rideskule for privatpersonar og via oppvekstsektoren i kommunen. Radøy hestesportklubb har nytta anlegget til klubbkveld, treningsstevner ridemerker m.m. Status pr i dag er at det ikkje er aktivitet og klubben treng påfyll av nye dugnadskrefter for å setja i gang igjen. Eldsjeler forsøker å starta opp ein rideklubb for heile Nordhordland.

Aktuelle prosjekt

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.1.15 Anna

Hordabø IL tilbyr cheerleading for ungdom. Dei trener i Hordabøhallen eller på Hordabø skule.

Manger IL har ei boccia-gruppe som trener på treningsstudioet Trim og trening. Gruppen høyrer inn under Norges fleiridrettsforbund.

Aktuelle prosjekt

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.2 Natur- og friluftsanlegg

Kartleggingar viser at i eit livsløpsperspektiv er det friluftaktivitetar og uorganiserte aktivitetar som dei vanlegaste formene for fysisk aktivitet. Aller vanlegast er gå turar i skog og mark, som heile 2/3 av alle personar gjer i løpet av eit år. Å driva med fysisk aktivitet i naturen og nærmiljøet er også den aktiviteten som folk flest ynskjer å gjera meir av.

Radøy kommune har gode føresetnader for eit aktivt friluftsliv både på land og i vatn. Det er store, samanhengande turområde i alle delar av kommunen og fleire statleg sikra friluftsområde. Kommunen har ei lang kystline med mange flotte badeplassar og fiskeplassar. Dei mange ferskvatna i kommunen gjev gode moglegheiter for innlandsfiske. Ei stor hjortestamme sikrar gode jaktmoglegheiter.

5.2.1 Friluftsområde

Store delar av Radøy er i dag LNF-område. Dette er område som med heimel i Plan- og bygningslova skal nyttast og sikrast for landbruk og skogbruk, eller skal haldast som natur- og friluftsområde. I slike område nyttar ein grunneigaravtalar for skilting, merking og tilrettelegging av turstiar.

Radøy kommune har sju statleg sikra friluftsområde. Av desse vert seks drifta av Bergen og Omland friluftsråd (BOF). Berre Klesvika ved Nesvatnet står utanfor avtalen med BOF. Dei statleg sikra friluftsområda er viktige område for friluftsliv i kommunen, og avtalen med BOF sikrar god drift, tilsyn og utvikling av områda.

Statleg sikra friluftsområde i Radøy kommune:

Namn på område	Gnr	Driftsansvar
Byngja	28/79	BOF
Skageneset	41/41	BOF
Klesvika – Manger	45/2	Radøy kommune
Uttoska	43/99	BOF
Toska	43/66	BOF
Trettholmen	42/2	BOF
Solheimsvika	77/78	BOF

Aktuelle prosjekt

Området i Klesvika, som Radøy kommune har ansvar for, er i dag prega av tilgroing og forfall. Det gamle vaskehuset er ramla ned og seinare fjerna. Det ligg føre planar om gjenoppbygging av dette bygget. Bygningen skal brukast til lager for kanoar og diverse utstyr til vannsportaktivitetar for Radøy ungdomsklubb. Det er også planar om å rydda vegetasjon i området.

Bergen og omland friluftsråd har omfattande planar for Skageneset. Dei ynskjer å restaurera huset i Skageneset, hogga ned skog, setja opp ei grillhytte, laga ny veg opp til huset, utbetra uteområdet og tilrettelegging av stiar ut til Skageneset.

Radøy kommune bør vurdere fleire område for statleg sikring. Området bak Radøyhallen ved Nesvatnet er særleg aktuelt.

5.2.2 Turstiar, -løyper og -vegar

Det finst turstiar i alle delar av kommunen. Mange av desse er innteikna i *Turkart for Lindås og Radøy*, i boka *Turar på Radøy* eller presentert på turportalar som t.d. www.ut.no. Ein del av turane er også merka med enkle skilt og merking undervegs, og delvis tilrettelagt med gjerdeklyv, klopper eller berre plankar. Nokre få turar er skilta og merka etter nasjonal standard. Dei turstiane som er skilta og merka etter nasjonal standard har ein avtale med kvar einskild grunneigar. Gode høve til parkering er ei mangelvare ved mange av turstiane, også fleire av dei mest brukte. Jamt over er turstiane i Radøy kommune lite tilrettelagt samanlikna med turstiar i andre kommunar.

Nokre av dei mest nytta turstiane i kommunen:

- Syltaneset
- Vågsbotn
- Bømarkane
- Marøy
- Sætre-Lometjørna
- Skageneset
- Nordre Toska
- Søre Toska
- Tusenårsstaden (Solendfjellet, Nøttveitfjellet, Morkefjellet)
- Søre Hallandsvatnet rundt
- Marås-Namtveit-Kolås-Sævdal

- Sæbøvågen-Lundsåsen
- Sæbøvågen-Kviste
- Solheimsåsen
- Grønfjellet-Peprane
- Steinalderstien på Straume

Aktuelle prosjekt

Det er ingen universelt utforma turvegar i Radøy kommune, men kommunestyret har løyvd midlar til ein universelt utforma turveg på Manger. Arbeidet med prosjektering av denne er i gang. Det er også uttrykt ynskje om universelt utforma turveg også andre stader i kommunen, men det er førebels ingen konkrete planar om dette.

Det er planar om skilting og merking av fleire turstiar i Radøy. Kommunen har også kjøpt inn material til gjerdeklyv, kløpper og benkar. Fleire turstiar treng betre tilrettelegging. Kommunen ynskjer å sjå om det er mogleg å tilretteleggja fleire landbruksvegar til turgåing, for eksempel ved å laga passasje for barnevogn og rullestol utanfor bom.

Det bør vurderast tiltak på stien mot Nøttveitveten og Morkefjellet, som er den mest brukte turstien i Radøy kommune. Stien her er prega av slitasje. Stiane til Skageneset må utbetrast på grunn av stor slitasje. Det er ikkje gode parkeringstilhøve i Marøy, og bilar sperrar ofte både snuplassen og innkøyringar til landbrukseigedomar. Betre parkeringstilhøve er ynskjeleg.

5.2.3 Badeplassar

Det er fine badeplassar over heile kommunen, både ved sjø og ferskvatn. Miljøretta helsevern tar fleire gongar i året vassprøvar ved dei mest nytta badeplassane. Ein del av badeplassane i kommunen er delvis tilrettelagt, men ingen av dei oppfyller krava til universell utforming.

Nokre av dei mest nytta badeplassane i kommunen:

Badeplass	Eigar/Drift
Byngja	BOF
Bøtjørna	Privat
Vågenes	Privat
Munkevika	Radøy kommune/Hellaneset vel
Skageneset	BOF
Mangersholmane	Privat/Manger bygdelag
Trettholmen	BOF
Nesvatnet	Radøy kommune
Skutevika, Mangersnes	Privat
Hallandsvatnet	Privat
Solheimsvika	BOF
Sæbøvågen	Privat
Snekkevika	Privat/Radøy kommune
Sletta kai	Privat

Aktuelle prosjekt

Radøy kommune treng ein universelt utforma badeplass. Administrasjonen har starta sonderingar for å finna ut kvar ein slik kan ligga.

Det er ynskjeleg med toalett ved badeplassen langs Toskavegen, ved Nesvatnet og Straume kai. Eit toalettbygg ved Nesvatnet er tenkt i pumpehuset. Dette toalettbygget vil verta brukt av brukarar av nærmiljøanlegget ved Nesvatnet og dei som nyttar den universelt utforma turvegen. Ved Straume er eit toalett ynskjeleg med tanke på turgåarar, dykkarar, fiskarar og dei som rastar ved kaien.

5.2.4 Fiskeplassar

Som øykommune er det utallige fiskeplassar langs heile Radøy. Nokon av dei mest populære i sjø er langs Toskavegen eller ved Fosnstraumbua. Fosnstraumen er også kjend som eit eldorado for undervassfiske. Både i Fosnstraumen og ved Toskavegen er det mogleg å parkera.

Mange av ferskvatna i Radøy har fin aure og gjedde. Ved mange av fiskevatna er det sett opp informasjonsskilt om fiskekort. Ingen av fiskeplassane ved sjø er skilta eller tilrettelagt for fiske på annan måte.

Aktuelle prosjekt

Betre informasjon om fiskeplassar på kommunen si nettside.

Toalettanlegg, sjå under 5.2.4 fiskeplassar.

5.2.5 Padling og roing

Radøy er eit eldorado for padling, både på ferskvatn og til sjøs. På sjø er det særleg nordre del av Radøy som er fint å padla med mange lune vågar og viker og øyer der ein kan gå i land. Frå Kolåseidet i sørenden av Hallandsvatnet er det mogleg å padla, over vatn, elver og gjennom kanalar, nesten samanhengane heilt nord til Bø. Ruta er rydda, men ikkje tilrettelagt på annan måte. Det er ingen anlegg for roing eller padling i kommunen, og ingen merka løyper.

Aktuelle prosjekt

Padleløypa frå Kolåseidet til Bø kan vera aktuell for gradering og merking i Turskiltprosjektet.

5.3 Nærmiljøanlegg og aktivitetsområde

Det er etablert nærmiljøanlegg i tilknytning til fleire buområde i Radøy kommune, hovudsakleg ballbingar og ulike småanlegg. Vidare er det etablert nærmiljøanlegg i barnehage- og skuleområde.

5.3.1 Ballbingar

Det er etablert ballbingar følgjande stader:

- Hellaneset
- Sæbø skule
- Selfallet

Ballbingen ved Sæbø skule vert brukt til skøytebane om vinteren.

Aktuelle prosjekt

Ballbingen på Sæbø skule er dårleg forfatning på grunn av dårleg drenering. Tiltak må vurderast. Det er uttrykt ynskje om ballbinge i tilknytning til Austebygd skule.

5.3.2 Klatreanlegg

Det er etablert eit mindre utandørs klatreanlegg i byggjefeltet på Bø, og det er også klatrevegg på Sæbø skule. Ved Sæbø skule er det også etablert ein såkalla klatrejungel som er ei slags hinderløype. Det er også ein privat klatrepark i kommunen.

Aktuelle prosjekt

Det er ikkje meldt inn aktuelle prosjekt.

5.3.3 Sandvolleyballbane

Ved Nesvatnet er det ei sandvolleyballbane som er mykje nytta.

Aktuelle prosjekt

Det er ikkje meldt om aktuelle prosjekt.

5.3.4 Andre nærmiljøanlegg

Radøy kommune har få nærmiljøanlegg og anlegg for ulike aktivitetar samanlikna med andre kommunar.

Aktuelle prosjekt

Det ynskje om å få etablert aktivitetsanlegg i nærleiken av kvar av dei fire barneskulane i kommunen, og evt. eit parkouranlegg i nærleiken av Radøyhallen, og dermed både Radøy ungdomsskule og Radøy ungdomsklubb.

Trong for andre typar nærmiljøanlegg må vurderast i planperioden.

5.4 Analyse av behov

Gjennomgangen av status for ordinære anlegg viser at Radøy kommune stort sett har god dekning når det gjeld idrettsanlegg. Behovet ligg for det meste på utviding og rehabilitering av eksisterande anlegg. Særleg gjeld dette anlegg knytt til fotball som t.d. garderobeanlegg og lysanlegg, og skyteanlegget i Haukåsen. Av nye anleggstypar er det behov for friidrettsanlegg, som heilt vantar i kommunen.

Innanfor nærmiljøanlegg er situasjonen annleis. Radøy kommune har få nærmiljøanlegg for uorganisert leik og aktivitet, utover vanlege leikeplassar. Dette gjeld i alle delar av kommunen. Radøy kommune bør difor leggja planar for bygging av nærmiljøanlegg i alle krinsane, gjerne knytt opp mot skulane. Eit parkouranlegg ved Radøyhallen bør også vurderast. Utbygging av nærmiljøanlegg kan vere tiltak med god verknad på aktivitetsnivå for barn og unge i nærområdet der dei bur.

Radøy kommune har mange tur- og friluftsområde, men det er gjort lite for å tilretteleggja for friluftsliv. For å få fleire ut på tur bør Radøy kommune få fleire merka og graderte turar, betre tilrettelegging av turstiar, betre parkeringstilhøve ved fleire av turmåla og å styrka informasjon om turmulighetene i kommunen. Det er også eit behov for minst ein universelt utforma badeplass og toalettfasilitetar ved dei mest nytta friluftsområda.

6 Mål og strategiar

6.1 Overordna målsettingar

Visjonen «*Alle i fysisk aktivitet!*» er eit uttrykk for den overordna målsetjinga om å få flest mogleg i fysisk aktivitet i kommunen. Å få flest mogleg i fysisk aktivitet krev m.a.at kommunen bidrar både med tilrettelegging for eit breitt og inkluderande aktivitetstilbod, samt bidrar til gode og velfungerande idretts- og friluftsanlegg i kommunen.

Hovudmål 1: **Radøy kommune skal bidra til auka fysisk aktivitet for innbyggjarane i kommunen.**

Hovudmål 2: **Radøy kommune skal leggja til rette for gode anlegg og område for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.**

6.2 Delmål

6.2.1 Aktivitet

Delmål	Strategi og ansvar
Idrettslaga skal ha føreseielege og trygge rammevillkår slik at dei kan oppretthalda og vidareutvikla aktivitetstilbodet, særleg retta mot born og unge.	Nivået på driftsstøtte til lag og organisasjonar skal vurderast ved rullering av budsjett og økonomiplan. I samband med nye retningslinjer for tildeling av kulturmidlar til lag og organisasjonar, skal fordelingsnøkkel og kriterium vurderast.
Det skal vera gode og føreseielege samhandlingsrutinar mellom kommunen, Idrettsrådet og frivillig sektor.	Styrka samhandlingsrutinar og informasjonsflyt mellom Idrettsrådet, kommunen og idrettslaga.
Radøy kommune skal ha eit breitt og allsidig tilbod om fysisk aktivitet for alle aldersgrupper. Born og unge skal prioriterast.	Ungdomskoordinatoren skal i samarbeid med lag og organisasjonar arbeida for eit breitt og inkluderande tilbod om fysisk aktivitet til ungdom. Kommunen skal arbeida for at born og unge har tilbod som stimulerer til fysisk aktivitet også i skuleferiar. Frivilligsentralen skal samarbeida med lag og organisasjonar om å tilby aktivitetar som fremjar fysisk aktivitet.
Born og unge i Radøy kommune skal ha fysisk aktivitet som ein naturleg del av kvardagen.	Skular og barnehagar i Radøy kommune skal kunne nytta turområda i nærmiljøet gjennom heile året.

	Skulane skal gjennomføra haldningsskapande arbeid for å få flest mogeleg til å gå eller sykla til skulen der skulevegen tillèt det.
I Radøy kommune skal det vera eit inkluderande tilbod om fysisk aktivitet.	Radøy kommune skal ha eit tett samarbeid med lag og organisasjonar som tilrettelegg tilbod for menneske med særskilte behov. Radøy kommune skal bidra til rekruttering og kursing av treningskontaktar.
Fleire radværingar skal ta i bruk naturen til friluftaktivitetar.	Radøy kommune skal informera om friluftaktivitetar og stader for å vera aktiv i naturen. Radøy kommune skal ta initiativ til samarbeid med friluftorganisasjonane og andre frivillige om aktivitetar som fremjar fysisk aktivitet.

6.2.2 Anlegg

Delmål	Strategi og ansvar
Alle idrettsanlegg i kommunen skal vera i tilfredstillande stand.	Nivået på kommunalt tilskot til idrettsanlegg må vurderast ved rullering av budsjett og økonomiplan.
Innbyggjarane i Radøy kommune skal ha tilgang på anlegg for dei mest etterspurte idrettsaktivitetane.	Handlingsplanen skal leggjast ut på høyring i samband med rullering for å fanga opp nye behov. Radøy kommune skal ta initiativ til at det vert laga ein interkommunal plan for idrettsanlegg i Nordhordland.
De skal vera føreseielege rammevilkår ved rehabilitering og etablering av nye idrettsanlegg.	Kommunen bør presisere kva praksis som skal gjelde ved økonomisk tilskot i samband med rehabilitering og etablering av nye idrettsanlegg.
Anlegg for idrett og fysisk aktivitet skal innfri gjeldande krav til universell utforming.	Både kommunen og idrettslaga skal arbeide for å betre universell utforming av anlegg der det er naudsynt. Krav om universell utforming skal følgjast opp i samband med kommunal førehandsgodkjenning av anlegg.
Det skal vera gode anlegg for uorganisert fysisk aktivitet i alle krinsane i kommunen.	Radøy kommune bør vurdere å etablere aktivitetsanlegg/-parker i tilknytning til

	<p>grunnskulane. Tilskotsordningar må nyttast i den grad det er aktuelt.</p> <p>Kommunen skal gjennomføra ei kartlegging av tilstanden til eksisterande nærmiljøanlegg.</p>
Det skal vera lett tilgjengelege turstiar i alle delar av kommunen.	<p>Det skal arbeidast for å få skilta, merka og tilrettelagt turstiar i alle delar av kommunen.</p> <p>Det skal vera gode parkeringsmoglegheiter ved dei viktigaste turområda i kommunen.</p>
Dei viktigaste friluftsområda i kommunen skal takast omsyn til i kommunal planlegging og utbygging.	<p>Friluftsområde i Radøy kommune skal kartleggjast og verdisetjast for å sikra at dei viktigaste friluftsområda, turstiane og grønne korridorar vert tatt omsyn til i planarbeid.</p>
Det skal vera gode, tilrettelagte friluftsområde i tilknytning til kvar skule og barnehage.	<p>Skular og barnehagar bør ha friluftsområde i nærområdet der dei har fasilitetar som gjer at dei kan driva eit aktivt friluftsliv uansett årstid.</p>
Det skal vera mogleg for personar med nedsett funksjonsevne å driva friluftsliv i Radøy kommune.	<p>Radøy kommune skal, i samarbeid med Manger IL, byggja ein universelt utforma turveg på Manger.</p> <p>Kommunen set i gang prosess med å få laga ein universelt utforma badeplass i kommunen.</p>

7. Handlings- og langtidsprogram

7.1 Prioritert handlingsprogram ordinære anlegg 2016-2019

Handlingsprogrammet skal rullerast årleg.

Pri.	Anlegg	Eigar	Status	Kostnad	2016			2017			2018			2019		
					K	SM	PM	K	SM	PM	K	SM	PM	K	SM	PM
1	Haukåsen (Stokkedalen), aktivitetsanlegg for skyting	Radøy skyttarlag	Søknad	1 725	75			75			75			75		
2	Radøyhallen, rehabilitering	Radøy kommune	Søknad													
3	Grønålen kunstgrasbane	Manger IL	Søknad	3 472	150			150			150			150		
4	Hordabø, kunstgrasbane	Hordabø IL	Søknad	8 095	40			40			40			40		
5	Hordabø, lysanlegg	Hordabø IL	Søknad	1 054												
6	Austmarka, garderobeanlegg	Radøy IL	Planlagd													
7	Hordabø, anlegg for friidrett	Hordabø IL	Planlagd													
8	Hordabø, klubbhus og hus for drift og materiell	Hordabø IL	Planlagd													
9	Minianlegg for friidrett i Grønålen	Manger IL	Planlagd													
10	Manger, garderobar/klubbhus	Manger IL	Planlagd													
11	Manger, ny 7-ar bane	Manger IL	Planlagd													
12	Turveg Manger	Radøy kommune/ Manger IL	Planlagd													
	Tilbygg/lager Skogen Sletta	Skogen Sletta	Planlagd													
	200 meter riflebane med støydempa standplassbygg	Radøy skyttarlag	Planlagd													

Alle beløp i tusen kr (2015-kroner). Alle kostnader er brutto tal, og investeringane vert i hovudsak finansiert med spelemidlar, kommunen og egne midlar. K = kommune, SM = spelemidlar og PM = private midlar

7.2 Prioritert handlingsprogram nærmiljøanlegg 2015-2018

Handlingsprogrammet skal rullerast årleg.

Pri.	Anlegg	Tiltakshavar	Status	Kostnad	2016		2017		2018		2019	
					K	SM	K	SM	K	SM	K	SM
1	Sæbø skule - Klatrepark	Sæbø skule	Søknad	400		200						
2	Skageneset - Grindverksbygg	Bergen og omland friluftsråd	Søknad	600		300						
3	Skageneset - Fleirbruksflate-	Bergen og omland friluftsråd	Søknad	600		300						
4	Skageneset - turstiar	Bergen og omland friluftsråd	Søknad	167		84						
	Aktivitetsanlegg - Bø	Radøy kommune										
	Aktivitetsanlegg - Manger	Radøy kommune										
	Aktivitetsanlegg - Austmarka	Radøy kommune										
	Aktivitetsanlegg - Austebygd	Radøy kommune										
	BMX-bane Hordabø											
	Turløype rundt Bøtjørna											
	Toalettbygg - Nesvatnet	Radøy kommune										
	Toalettbygg - Straume kai	Radøy kommune										
	Parkeringsplass - Marøy	Radøy kommune										
	Rehabilitering ballbinge - Austmarka	Radøy kommune (Sæbø skule)										

Alle beløp i tusen kr (2015-kroner). Alle kostnader er brutto tal, og investeringane vert i hovudsak finansiert med spelemidlar, kommunen og egne midlar. K = kommune, SM = spelemidlar og PM = private midlar

7.3 Langtidsprogram 2016-2028, ikkje prioritert

Handlingsprogrammet skal rullerast årleg.

Anleggstype	Lokalisering	Kategori	Dimensjonering	Eigar/utbyggjar	År	Kostnad
Universelt utforma badeplass	Uavklara	Nærmiljø		Uavklara		
50 meter miniatyrbane med støydempa standplassbygg	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		
50 meter miniatyr viltmålbane	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		
25 meter presisjon pistolbane med støydempa standplassbygg	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		
Permanent feltpistollegg	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		
Leirduebane jegertrap med støydempa standplass	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		
Kompakt sportingbane for leirdue med overbygde standplassar	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		
Permanent løype for jaktfeltskyting med fleksible standplassar	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		
Viltmål/elgbane med støydempa standplassar	Haukåsen	Ordinært		Radøy sportsskyttarlag		

7.4 Handlingsplan for aktivitet

Tiltak	Tidsperiode	Ansvarleg	Kostnad/tidsbruk
Setja saman eit årshjul for søknadsordningar, møtetidspunkt, arrangement m.m. for idrettslaga	2016	Radøy kommune/Radøy idrettsråd	
Revidera retningslinjer for tildeling av kulturmidlar	2016	Radøy kommune	
Gjennomføra prosjektet kartlegging av friluftsområde i Radøy kommune	2015-2016	Radøy kommune/BOF	150 000 (tilskot) + 3 vekeverk.

Utarbeida skriftlege rutinar for samhandling mellom Radøy kommune, idrettsrådet og idrettslaga.	2016	Radøy kommune/Radøy idrettsråd
Laga tilstandsrapport og vedlikehaldsplan for nærmiljøanlegg	2017	Radøy kommune
Ta initiativ til ein plan for idrettsanlegg i Nordhordland.	2017	Radøy kommune
Gjennomføra ei kartlegging av fysisk aktivitet og inaktivitet i kommunen	2018	Radøy kommune

Årlege aktivitetar/tiltak

Tiltak	Tidsperiode	Ansvarleg	Kostnad
«Svøm deg til..»: Årleg mosjonskampanje i regi av Norges symjeforbund	1. jan – 31. mars	Radøy kommune (Radøyhallen) og Norges svømmeforbund	
Open hall	Vinterferie og haustferie	Radøy kommune (ungdomskoordinatoren)	
Gje ut turbrosjyre med 10 ulike turar med trekning av premiar.	15. april – 15. oktober	Radøy kommune (kultur- og sørvistorget)	10 000
Sommarferieaktivitetar for ungdom	Juni-august	Radøy kommune (ungdomskoordinatoren)	Variierer
Sommaraktivitetar for born	Juni-august	Radøy kommune (kultur- og sørvistorget)	Variierer
Organisera friluftsturar ulike stader i kommunen	Mars-oktober	Radøy kommune (kultur- og sørvistorget)	3 000
Rekruttering av treningskontaktar	Årleg	Radøy kommune	

8 Litteratur og referansar

"Aktivitetshåndboken", fysisk aktivitet i forebygging og behandling, Helsedirektoratet 2008

Folkehelseinstituttet, www.fhi.no

Forskrift til opplæringslova: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724?q=oppl%C3%A6ringslova>

Føresegner om tilskot til anlegg for idrett og fysisk aktivitet V-0732 Nynorsk, Kulturdepartementet, 2015

Idrettspolitisk dokument 2015-2019, Norges Idrettsforbund og Olympiske komite 2015

Idrettsrådet – et fellesorgan for idretten i din kommune, Norges idrettsforbund, Hordaland idrettskrets 2014

Kartlegging av folkehelsa. Helseoversikt Radøy kommune 2012/2013

Kommuneplan Radøy kommune 2011-2023

Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (revidert utgave 2014), Kulturdepartementet

Kommunal årsplan for barnehagane i Radøy 2009-2012

Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2015-2025, Stord kommune

Kulturplan for Radøy kommune 2011-2020

Lov om barnehager: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehag>

Lov om folkehelsearbeid : <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29?q=folkehelse>

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2005-06-03-33>

Lov om forvaltning av naturens mangfold: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100?q=mangfold>

Lov om friluftslivet: www.lovdata.no/all/nl-19570628-016.html

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag: www.lovdata.no/all/nl-19770610-082.html

Lov om planlegging og byggesakshandsaming: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71?q=byggesak>

Lov om naturvern: www.lovdata.no/all/nl-19700619-063.html

Lov om pengespill m.v: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-08-28-103?q=pengespill>

Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv - «En satsing på friluftsliv i hverdagen» ; 2014–2020

Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder

Nasjonal transportplan 2010 – 2019

«PREMISS: Kultur» - regional kulturplan for Hordaland 2015-2025

Område for friluftsliv. Kartlegging og verdisetting av regionalt viktige område i Hordaland, 2008

Regional plan for folkehelse – «Fleire gode leveår for alle» 2014-2025

”Sammen for fysisk aktivitet”, Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009, et samarbeid mellom åtte departement

St.meld. nr. 14 (1999-2000), «Idrettslivet i endring»

St.meld. nr 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen: Mestring og muligheter

St.meld. 26 (2006-2007) «Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand»

St.meld. 26 (2011-2012): Den norske idrettsmodellen

St.meld. 34 (2012–2013) «God helse –felles ansvar» (folkehelsemeldinga)

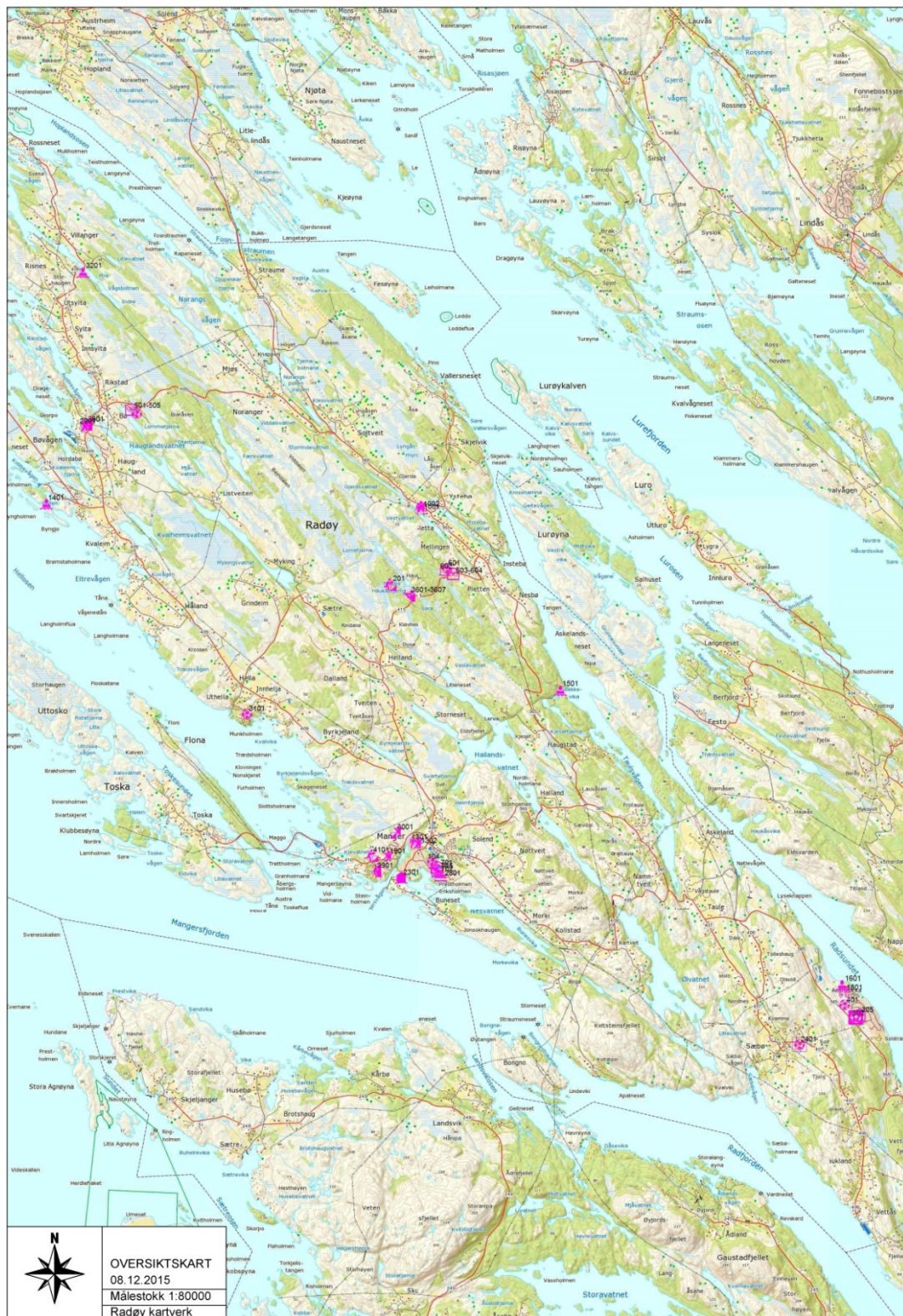
St.meld. nr. 39 (2000-2001), ”Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet”

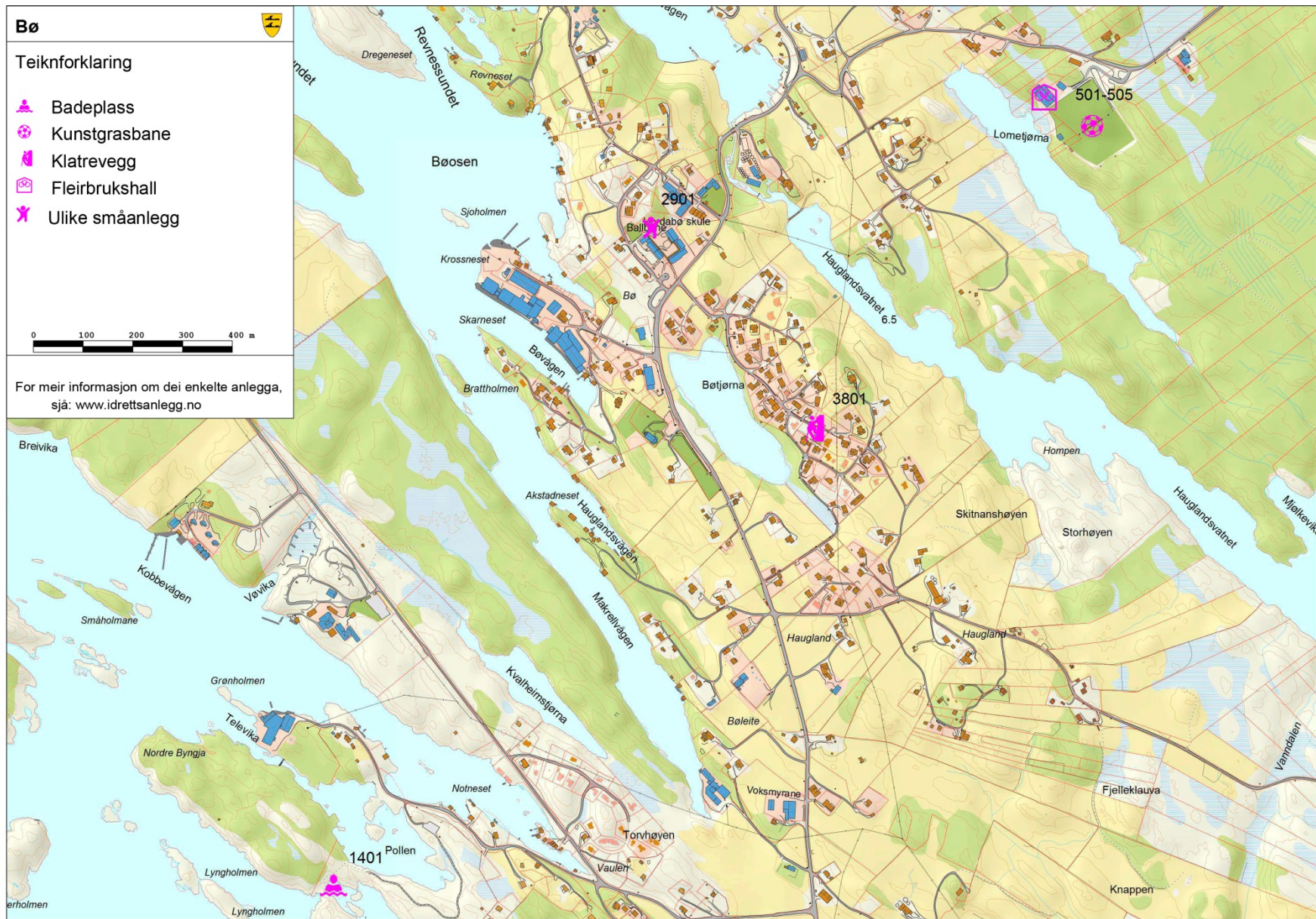
Stortingsmelding nr. 47 (2008-2009), ”Samhandlingsreformen – rett behandling – på rett sted – til rett tid”

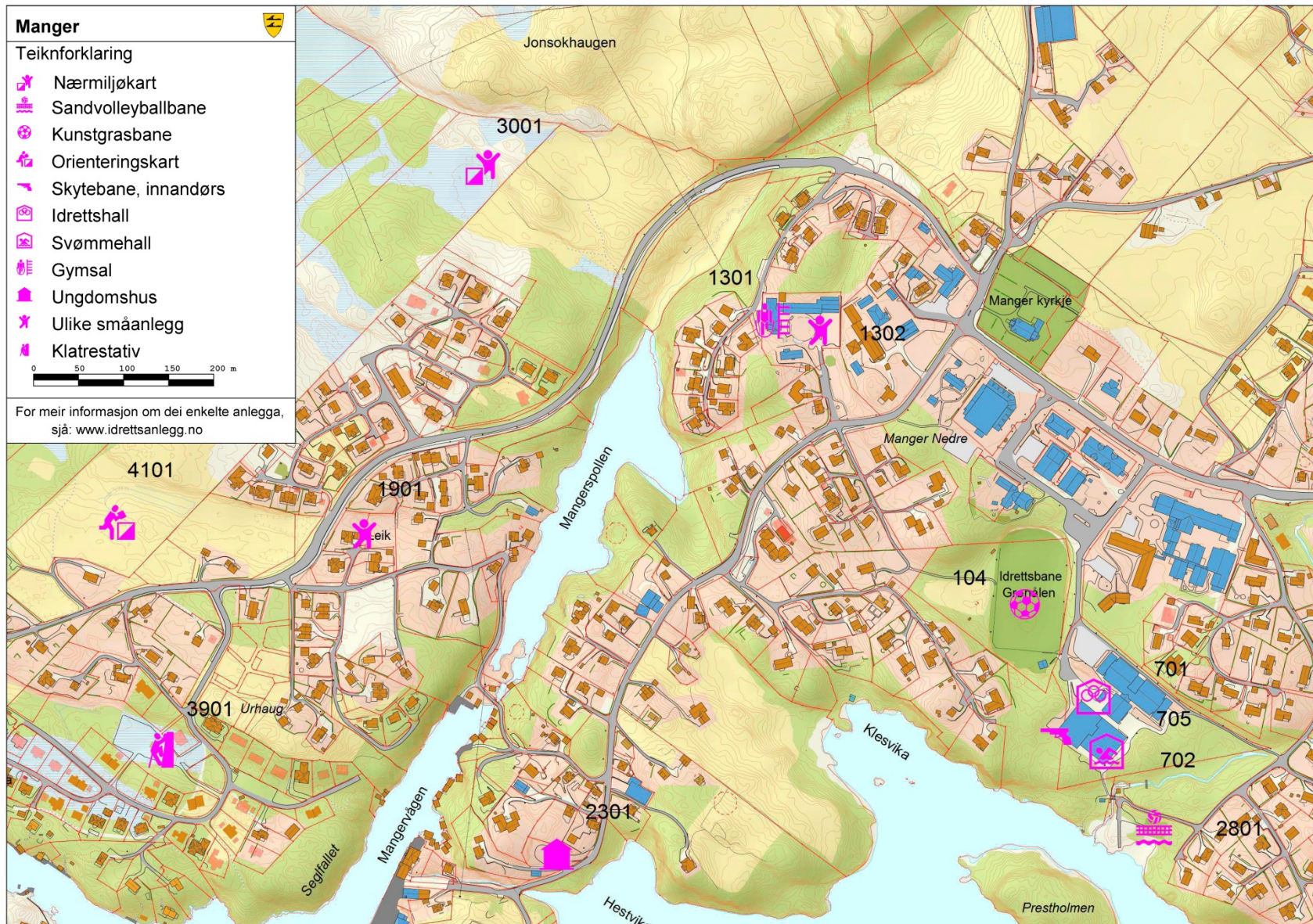
Trafikksikringsplan for Radøy kommune 2014-2020

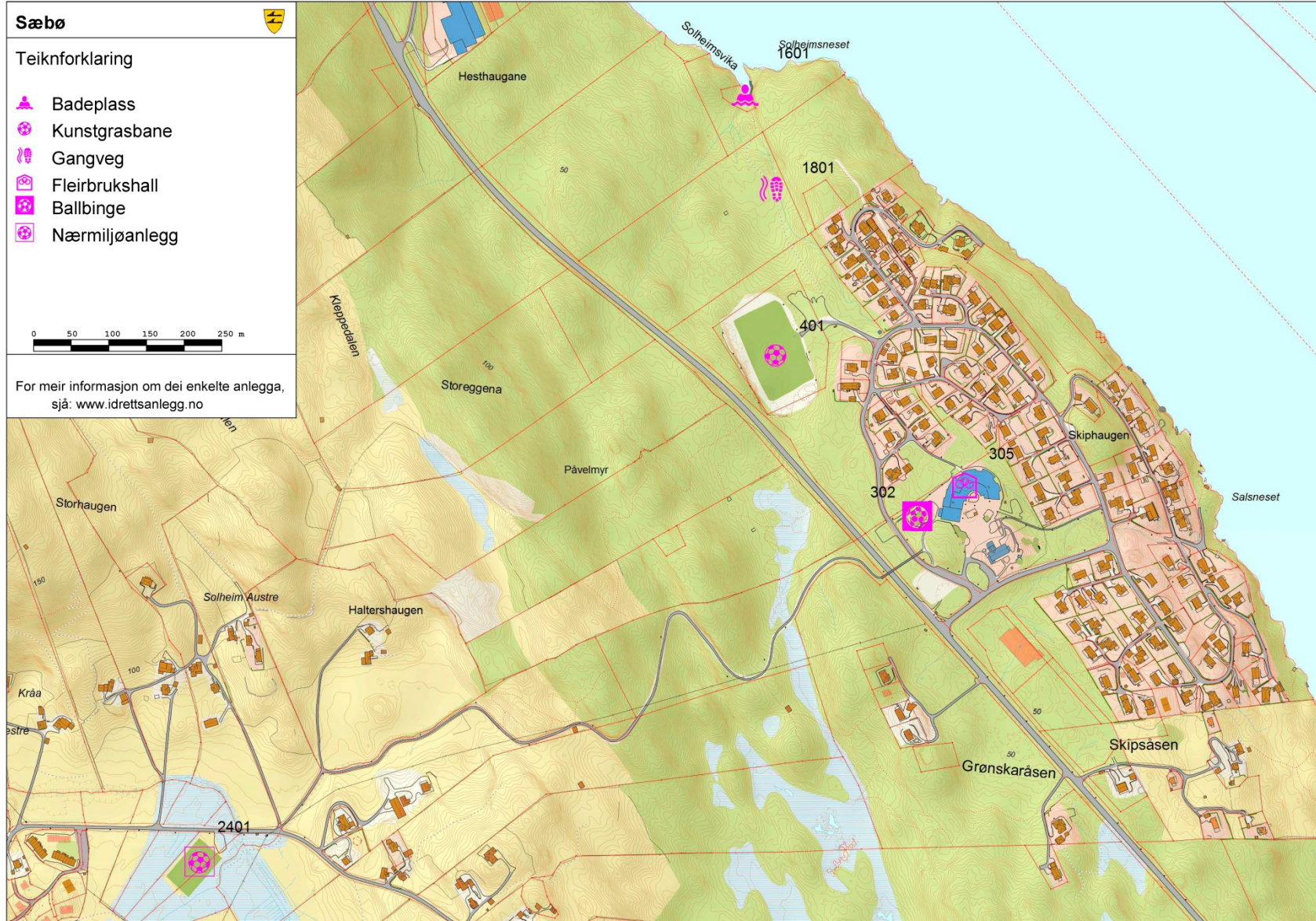
Vedlegg 1 - Kart

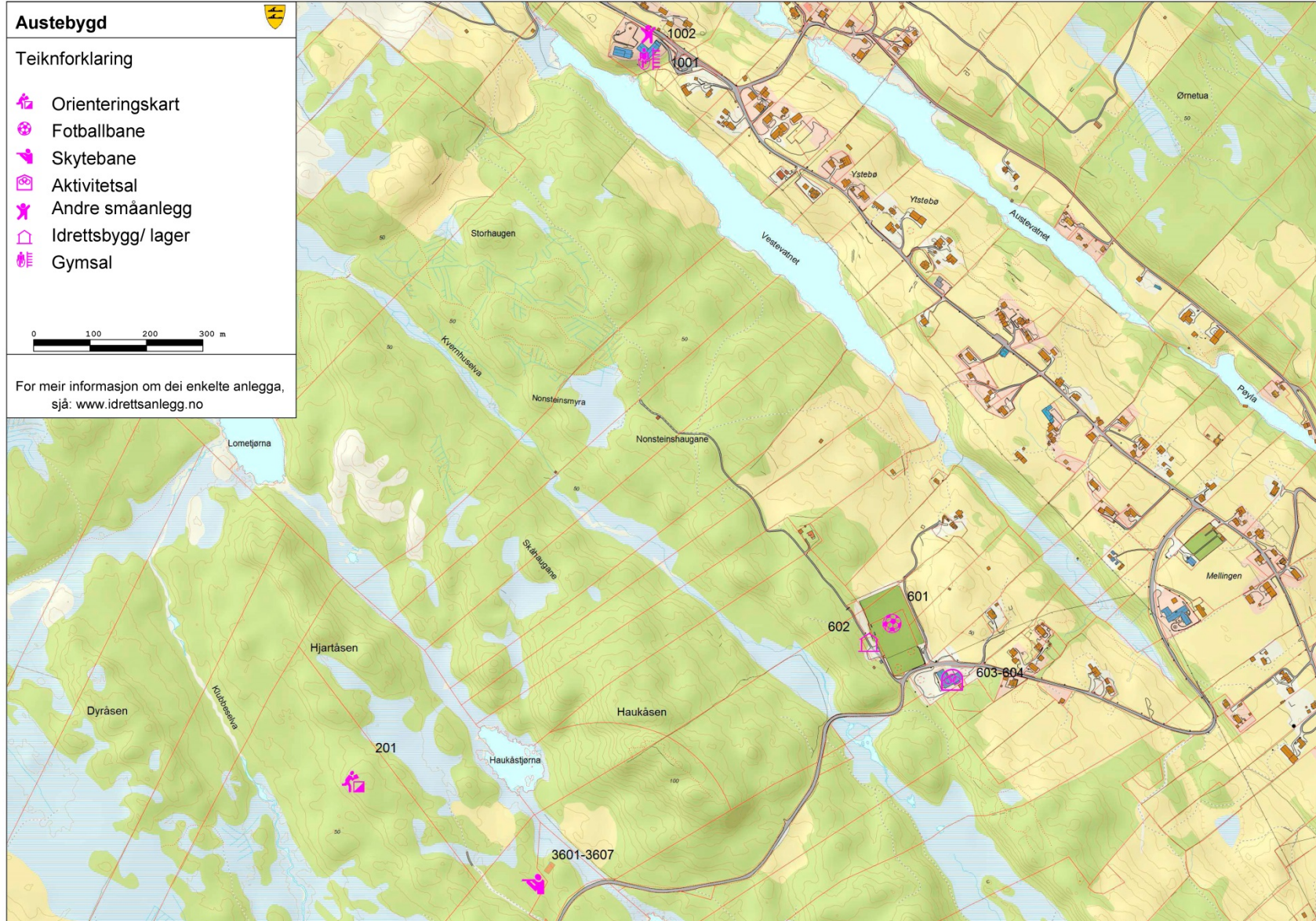
På neste sider er kart over anlegga, for oversiktliste over anlegga sjå vedlegg nr 2.











Vedlegg 2 – Oversikt over anlegg

Anleggsnummer*	Anleggsnavn	Status	Byggeår
0104	Grønålen - kunstgrasbane	Eksisterande	2000
0201	Haukåsen - o-kart	Eksisterande	1979
0302	Sæbø skule -ballbinge	Eksisterande	2005
0305	Sæbø skule - fleirbrukshall	Eksisterande	2008
0501	Hordabø idrettsplass - grasbane	Eksisterande	1960
0502	Hordabø idrettsplass - idrettshus	Eksisterande	1979
0503	Hordabø idrettsplass - grusbane	Eksisterande	
0504	Hordabø idrettsplass - kunstgrasbane	Planlagt	2014
0505	Hordabø idrettsplass - lysanlegg kunstgrasbane	Planlagt	2014
0601	Sletta stadion - Grasbane	Eksisterande	1965
0602	Sletta - idrettsanlegg	Eksisterande	1971
0603	Skogen Sletta samfunnshus	Eksisterande	1980
0604	Skogen Sletta - Garderobe idrettshall	Eksisterande	
0701	Manger - Radøyhallen - fleirbrukshall	Eksisterande	1986
0702	Manger - Radøyhallen - symjebasseng	Eksisterande	1988
0703	Manger - Radøyhallen - innandørs skytebane	Eksisterande	1988
0705	Manger - Radøyhallen - Rehabilitering golv	Eksisterande	
1001	Austebygd skule - gymsal	Eksisterande	1972
1002	Austebygd skule - nærmiljøanlegg	Eksisterande	1972
1301	Manger barneskule - gymsal	Eksisterande	1961
1302	Manger barneskule - nærmiljøanlegg	Eksisterande	1961
1401	Byngja badeplass	Eksisterande	1947
1501	Snekkevika badeplass	Eksisterande	1947
1601	Solheimsvika badeplass	Eksisterande	1947
1801	Austmarka/Solheim gangveg	Eksisterande	1992
1901	Urhaug nærmiljøanlegg	Eksisterande	1996
2301	Solvang Ungdomshus	Eksisterande	1919
2401	Solheimmyrane nærmiljøanlegg	Eksisterande	2000
2601	Hordabø idrettspark - Hordabøhallen	Eksisterande	2001
2801	Nesvatnet - vollebyallbane - nærmiljøanlegg	Eksisterande	2001
2901	Hordabø skule - fritidspark	Eksisterande	2003
3001	Skageneset friluftsområde - nærmiljøkart	Eksisterande	2004
3101	Hellaneset velforening ballbinge	Eksisterande	2006
3201	Villanger - badeplass	Eksisterande	
3601	Haukåsen - Skyttarhus	Planlagt	
3602	Haukåsen - 100-meters DFS bane	Planlagt	
3603	Haukåsen - 200 meter DFS bane	Planlagt	
3604	Haukåsen - Løpande elg bane	Planlagt	
3605	Haukåsen - 50 m miniatyr bane	Planlagt	
3606	Haukåsen - Hagle trap bane	Planlagt	
3607	Haukåsen - Pistolfeltanlegg med presisjonsbane	Planlagt	

3801	Bøvågen - Klatrestativ	Eksisterande	2013
3901	Selfallet - klatreanlegg	Urealisert	
4101	Manger - Orienteringskart	Eksisterande	2013
4201	Austmarka - kunstgrasbane	Eksisterande	2013

*Fullstendig anleggsnummer har 11 siffer med 1260000 framfor nummeret.

Vedlegg 3 - Evaluering av anleggsutbygginga 2008-2015

Nærmiljøanlegg

Nærmiljøanlegg er anlegg eller område som er lagde til rette for eigenorganisert fysisk aktivitet og gjerne ligg i tilknytning til bustad- og/eller opphaldsområde. Områda skal vere fritt allment tilgjengelege og laga for eigenorganisert fysisk aktivitet.

Pri.	Stad/type anlegg	Tiltak	Resultatvurdering
1	Manger nærmiljøanlegg	Gjennomføring av landskapsplan 16/5 – 2007	??
		BMX-sykelbane, tribune, ballbinge og fotballfelt	
		Nytt klubbhus	Ikkje gjennomført
		Rasteplass	Ikkje gjennomført
2	Sæbø: Isbane i samband med ny skule	Tiltaket skal ferdiggjerast saman med ny skule	Ikkje gjennomført
3	Manger Ballbinge	Byggja ballbinge i Grønålen	Ikkje gjennomført
	Ved Radøyhallen	Natursti, klatrevegg og leikeplass. Rasteplass	Ikkje gjennomført
	Manger Nærmiljøanlegg	BMX-sykelbane, leikeplass, gang- og sykkelvei	Ikkje gjennomført
	Ved Radøy ungdomsskule	Tennisbane, basketballbane og sykkelsti. Rasteplass	Ikkje gjennomført
	Austebygd skule	Opparbeida anlegg og møteplass ved skulen. Rasteplass.	Ikkje gjennomført

Radøy	Vedlikehald/fornyng av eksisterande leikeområde.	Ikkje gjennomført
	Utvikling av møteplassar	Ikkje gjennomført

Idrettsanlegg

Pri.	Stad/type anlegg	Tiltak	Resultatvurdering
1	Sæbø skule: Volleyballhall	Byggja volleyballhall	Realisert i samband med bygging av ny skule.
2	Radøyhallen: Rehabilitering	Rehabilitering av symjehall – idrettshall	Gjennomført
3	Skogen Sletta: Rehabilitering	Rehabilitering av Idrettshall og garderobe	Ikkje gjennomført
	Haukåsen Skytebane	Byggjing av ny skytebane og skyttarhus	Under arbeid
	Sæbø Austmarka	Leggja kunstgrasdekke på eksisterande grusbane	Gjennomført
	Marås Rc- bane	Nytt elektronisk rundeteljeanlegg	Gjennomført
	Manger Ny 7-ar bane		Ikkje gjennomført
	O-kart i Haukåsen (rehabilitering)	Ny synfaring	Ikkje gjennomført
	Manger Garderobar	Garderobar i Grønålen	Ikkje gjennomført

Revisjon av prioriteringsliste for utbygging av idrettsanlegg

Kommunal plan for anlegg for idrett, friluftsliv og nærmiljø, 2008-2011 gjekk ut i 2011, men vart vedtatt forlenga til ny plan var på plass. I påvente av ny plan vart det i 2013, 2014 og 2015 vedtatt prioriteringslister for utbygging av anlegg for å sikra retten til spelemidlar. Anlegga som har vore med i prioriteringslistene, er tatt med i tabellen nedanfor.

Stad/type anlegg	Tiltak	Resultatvurdering
Austmarka, kunstgrasbane	Kunstgras på eksisterande grusbane	Gjennomført
Haukåsen, aktivitetsanlegg for skyting	Bygging av aktivitetsanlegg for skyting	Under arbeid
Manger, garderobar/klubbhus	Garderobar/klubbhus i Grønålen	Ikkje gjennomført
Radøyhallen, rehabilitering	Rehabilitering av idrettsgolv og symjehall	Gjennomført
Manger, Grønålen kunstgrasbane	Utskifting av utslitt kunstgras i Grønålen	Gjennomført
Hordabø, kunstgrasbane	Ny kunstgrasbane med lysanlegg	Søkt midlar
Hordabø, lysanlegg	Lysanlegg ved kunstgrasbana	Søkt midlar
Austmarka, garderobeanlegg	Garderobeanlegg ved kunstgrasbana	Ikkje gjennomført
Hordabø, anlegg for friidrett	Tilrettelegging for friidrett	Ikkje gjennomført
Hordabø, klubbhus og hus for drift og materiell	Klubbhus og hus til vedlikehald/drift/idrettsmateriell	Ikkje gjennomført
Manger, ny 7-ar bane	Ny 7-ar bane	Ikkje gjennomført
Minianlegg for friidrett i Grønålen	Enkelt friidrettsanlegg i tilknytning til idrettsbana	Ikkje gjennomført
Turveg på Manger	Ca 2 km universelt utforma turveg på Manger	Ikkje gjennomført

Vedlegg 4 – Lag og organisasjoner

Lag og organisasjoner som har aktiviteter innen idrett og friluftsliv i Radøy kommune.

Lag	Kategori	Kommunal/regional
Barnas turlag Nordhordland	Friluftsliv	Regional
Hordabø idrettslag	Idrett	Lokal
Keipane kystlag	Friluftsliv	Lokal
Manger idrettslag	Idrett	Lokal
Marås 4H	Friluftsliv	Lokal
Nordhordland jakt og fiskarlag	Friluftsliv	Regional
Nordhordland dykkarklubb	Idrett	Regional
Nordhordland padleklubb	Idrett	Regional
Nordhordland pistolklubb	Idrett	Regional
Nordhordland turlag	Friluftsliv	Regional
Radøy bordtennisklubb	Idrett	Lokal
Radøy idrettslag	Idrett	Lokal
Radøy/Manger fotballklubb	Idrett	Lokal
Radøy RC gruppe	Idrett	Lokal
Radøy skyttarlag	Idrett	Lokal
Radøy sportsskyttarlag	Idrett	Lokal
Radøy symjeklubb	Idrett	Lokal

Vedlegg 5 - Klargjering av omgrep

Idrett: aktivitet i form av trening, eller konkurranse i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet: Eigenorganisert trenings- og mosjonsaktiviteter, inkludert friluftsliv og aktivitetar prega av leik.

Friluftsliv: opphald og fysisk aktivitet i friluft, i fritida, med sikte på miljøforandring og naturopplevingar. Friluftsliv kan også inkluderast i omgrepet fysisk aktivitet.

Idrettsanlegg: i høve spelemiddelfordelinga vert følgjande klassifisering av idrettsanlegg nytta:

1. **Ordinære anlegg** er i hovudsak knytt til konkurranse- og treningsverksemd for den organiserte idretten. Anlegga er stønadsretta til tilskot etter forskrift om spelemidlar til anlegg for idrett og friluftsliv.
2. **Nærmiljøanlegg:** Anlegg eller område tilrettelagt for eigenorganisert fysisk aktivitet, hovudsakleg lagt i tilknytning til bustad- og/eller andre opphaldsrområde. Nærmiljøanlegg/-område skal vere fritt ålment tilgjengeleg. Anlegga kan vera lokaliserte i tilknytning til skular og/eller idrettsanlegg.

Friluftsområde og friområde: Felles omgrep på område som er tilgjengeleg for ålmenta si frie ferdsel. Friluftsområde er store, ofte uregulerte, område som i hovudsak er eigd av private, og som vert omfatta av "allemannsretten". Vanlege aktivitetar i områda er turliv, jakt, fiske, plukking av bær, fysisk aktivitet og trening. I kommuneplanen sin arealdel er friluftsområda som oftast vist som LNF-område. I reguleringsplanen kan friluftsområde setjast av til spesialområde for friluftsliv.

Friområde er avgrensa område med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for ålmenta si uhindra rekreasjon og opphald. Områda er ofte erverva, opparbeida og halden vedlike av kommunen, og kan t.d. vere parkanlegg, turvegar, lysløyper, leikeplassar, nærmiljøanlegg og badeplassar.

Sikra friluftsområde: område eigd av stat/ kommune eller område med avtale som sikrar rett for ålmenta.

Utmark er udyrka mark, og omfattar det meste av vatn, strand, myr, skog og Stord i Noreg. Udyrka, mindre areal i dyrka mark reknast ikkje som utmark.

Allemannsretten sikrar alle rett til fri ferdsel i norsk natur. Allemannsretten er nedfelt i friluftsløven og byggjer på respekt for miljøverdiar, eigarar og andre brukarar. Retten til fri ferdsel og opphald gjeld i utgangspunktet berre i utmark og på dyrka jord når marka er frosen eller snødekt. Allemannsretten omfattar ikkje ferdsel med motorkøyrety.

Universell utforming: Utforming av produkt, byggverk og uteområde som er i alminneleg bruk på ein slik måte at alle menneske skal kunne nytte dei på ein likestilt måte, så langt som råd er, utan spesielle tilpassingar eller hjelpemiddel.

Folkehelse: Folkehelsa vert skildra gjennom å studere helsetilstanden hjå innbyggjarane og i befolkningsgrupper. Det inneber at ein i studiar av folkehelsa først og fremst interesserar seg for helsa til heile befolkninga eller spesifikke grupper. Folkehelsearbeid er samfunnet sin totale innsats for å oppretthalda, betra og fremja folkehelsa. Viktige faktorar knytt til denne definisjonen er omgrep som ansvar, medverknad, solidaritet, meistring og kontroll over eige liv og eigen situasjon.